

ผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติก
ที่เรียนร่วมใน โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)

สารนิพนธ์
ของ
จารุวรรณ ภัทรจารินกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรสารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2551

ผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติก
ที่เรียนร่วมใน โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)

สารนิพนธ์
ของ
จารุวรรณ ภัทรจารินกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรสารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติก
ที่เรียนร่วมใน โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่)

บทคัดย่อ
ของ
จารุวรรณ ภัทรจารินกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรสารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2551

จารุวรรณ ภัทรจารินกุล. (2550). ผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
ของนักเรียนออทิสติกที่เรียนร่วมใน โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) โดยเทคนิค
การควบคุมตนเอง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนออทิสติกก่อนและหลังการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
เป็นเด็กอายุ 11 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะออทิสติก จำนวน 1 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) จ.สงขลา เลือกโดยวิธีเจาะจง(Purposive
Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก และ
แผนการสอนเทคนิคการควบคุมตนเอง

แบบแผนการวิจัยเป็นแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ
ใช้เวลาในการทดลอง 5 วันต่อสัปดาห์ครั้งละ 40 นาที ซึ่งแบ่งการทดลองเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1
เป็นระยะเส้นฐาน ระยะที่ 2 เป็นระยะการจัดกระทำซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ระยะ
ที่ 3 เป็นระยะถอดถอนคือ หยุดการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ระยะที่ 4 เป็นระยะการจัดกระทำ
ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองอีกครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่
ค่าเฉลี่ย และร้อยละ และแสดงผลวิจัยด้วยกราฟ

ผลการวิจัยพบว่า

การใช้เทคนิคการควบคุมตนเองทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกลดลง

THE EFFECT OF SELF-CONTROL TECHNIQUE ON AGGRESSIVE
BEHAVIORS OF CHILDREN WITH AUTISM IN THE INCLUSIVE
SETTING TESSABARN 2 SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

JARUWAN PHATTHARACHARINKUN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

May 2008

Jaruwan Phattharacharinkun. (2008). *The effect self-control technique on aggressive behaviors of children with autism in inclusive setting Tessabarn 2 school.*
Master Project . M.Ed. (Special Education). Bangkok: Graduate School,
Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr.Kullaya Kosuwan.

The purpose of this researt was to study on aggressive behaviors of children with autism in inclusive setting Tessabarn 2 school.

Particants in this study 1 children ranging from 7 to 12 year of age who were a diagnosed as the participants were selected using purposive sampling. The instruments were the behaviors observation sheet, the reinforcement survey and the self – control program.

An A-B-A-B Single Subject Desing was utilized in the study. The 40 minutes persession a week, the study was conducted in four phases. In the first phase, baseline data were collected. In the second phase, the self-control program was used to reduce aggressive, In the third phase, the self-control program was withdraw. In the fourth phase, the self-control program was read ministered to reduce aggressive. The statistics used in this study were frequency, percentage and means. The data were presented using line graphs.

The finding was as follows:-

The aggressive behaviors of the 1 children with deficit aggressive disorder Decreased after using the self-control program.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความกรุณาอย่างสูง และการสนับสนุนของ
อาจารย์ ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร. พัชร จิวพัฒน์กุล
อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงค์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำข้อเสนอตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ ในทุกขั้นตอน ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พัชร จิวพัฒน์กุล อาจารย์ ดร.นิรัชนีทร์ ชำนาญกิจ
อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงค์ ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำต่างๆ
เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการศึกษาพิเศษทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา
ความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ทั้งสอง รวมทั้งสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้การสนับสนุน
และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) และอาจารย์ทุกท่านที่
ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และอำนวยความสะดวกตลอดมา

ขอขอบคุณนักเรียนที่ร่วมการทดลองทุกคนที่ให้ความร่วมมือ และตั้งใจในการปรับ
พฤติกรรมในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาแด่คุณบิดา
มารดา บุรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ให้มี
ความมานะบากบั่น อดทน ในการศึกษาค้นคว้าจนสารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จารุวรรณ ภัทรจารินกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
สมมติฐานในการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียว	27
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	31
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
แบบแผนการทดลอง	36
วิธีดำเนินการทดลอง	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	45
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	45
สมมติฐานในการวิจัย	45
ความสำคัญของการวิจัย	45
ขอบเขตของการวิจัย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
วิธีดำเนินการทดลอง	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สรุปผลการวิจัย	47
อภิปรายผล	48
ข้อเสนอแนะ.....	49
 บรรณานุกรม	 51
 ภาคผนวก	 57
ภาคผนวก ก ประวัติผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเทคนิคการควบคุมตนเอง...	58
ภาคผนวก ข แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว	60
ภาคผนวก ค เทคนิคการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง	63
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 71

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ออทิสติก จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ของผู้วิจัยและนักเรียน	41

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว	36
2 แสดงความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสังเกตและบันทึก พฤติกรรมของผู้วิจัยและนักเรียน	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กออทิสติกเป็นเด็กพิเศษกลุ่มหนึ่ง ที่มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการ ด้านสังคม ด้านการสื่อความหมาย ภาษาและจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับทางกายภาพ เนื่องจากมีหน้าที่ของสมองบางส่วนทำงานผิดปกติไป เด็กออทิสติกบางคนจะมีพฤติกรรมต่างจาก เด็กปกติ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่ต่างกัน ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็น พฤติกรรมบางส่วนซึ่งเด็กออทิสติกแต่ละคนมีปัญหาไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน พฤติกรรมที่เป็น ปัญหาถ้าเกิดขึ้นกับเด็กคนใดย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กคน นั้น เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนพัฒนาการทางด้าน จริยธรรม ซึ่งยังเป็นผลต่อสังคมส่วนรวมอีกด้วย (วิณี ชิดเชิดวงศ์. 2537: 208) การแสดง พฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายเพื่อน แย่งและ ทำลายสิ่งของ ใช้ภาษาถ้อยคำรุนแรง ข่มขู่ ด่าทอ กล่าวโทษผู้อื่น และ ใช้ภาษาท่าทางที่ไม่ เหมาะสม เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้จัดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว (Connell. 1979: 6)

ในปัจจุบันจะพบเด็กออทิสติกมากขึ้น สันนิษฐานได้หลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น เพราะการรับรู้ ความเข้าใจของสังคมไทยมีเพิ่มมากขึ้น หรือแม้กระทั่งการเพิ่มจำนวนประชากร ในวัยเด็กก็ทำให้จำนวนของเด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีความแตกต่างกันอย่างมากมายน มีพฤติกรรมที่ แตกต่างกันไปและมีพัฒนาการในระดับที่ต่างกันบางคนจะมีระดับการเรียนรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่ต่างกันปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรม ที่ไม่พึงปรารถนา เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เป็นเหตุให้กิจกรรม การเรียนการสอนของโรงเรียนไม่อาจดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์พฤติกรรมก้าวร้าวเป็น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้น โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น มักจะแสดงออกด้วยการล่วงเกินผู้อื่นด้วยวาจาและการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน และรำคาญ เช่น การชกต่อย เตะ ตี รังแกผู้อื่น ทำลายสิ่งของ ขอบต่าเพื่อน พุดจาหยาบคาย แสดงกิริยาดูหมิ่นผู้อื่น เป็นต้น (ราศรี ธรรมนิยม. 2526: 69; อีพร อูวรรณโณ. 2525: 346) ซึ่ง พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนนี้อาจเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมได้เมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่ (สมพร สุทัศนีย์. 2530: 1; อ้างอิงจาก Eren; & Huesman. 1983: 21 - 23) ด้วย สาเหตุดังกล่าวข้างต้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาจึงได้ให้ความสนใจทำการศึกษา

การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นวิธีหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เป็นกระบวนการที่ใช้หลักการจากทฤษฎีการเรียนรู้ ผสมกับระเบียบวิธีการทางจิตวิทยาการทดลองมาผสมผสานกันซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นระบบสามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการศึกษาพฤติกรรมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งวิธีการปรับพฤติกรรมส่วนใหญ่มีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ของ บี. เอฟ. สกินเนอร์ (B.F. Skinner. 1968) และได้มีผู้นำแนวคิด การปรับพฤติกรรมไปใช้ดำเนินการจัดโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมทางการเรียนโดยเฉพาะในช่วง ค.ศ. 1965 – 1970 (O' Leary. 1976: 473 - 475) โดยโปรแกรมการปรับพฤติกรรมนั้น มุ่งเน้นถึงการปฏิบัติในสภาพจริง (Mikulus. 1978: 7) ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ทุกสภาพการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ เปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ไปในทางที่มีผลดีขึ้น วิธีการดำเนินการนี้ใช้ได้ทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามต้องการและยังส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการซึ่งสามารถขจัดหรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาลงและเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้เข้มแข็งขึ้น

เทคนิคการปรับพฤติกรรมสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้อาหาร และสิ่งเสพได้ การใช้การเสริมแรงทางสังคม การใช้กิจกรรมที่ชอบ การใช้เบี่ยงเบนการควบคุมตนเอง เป็นต้น เทคนิคการควบคุมตนเองเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะเทคนิคการควบคุมตนเองนี้เจ้าของพฤติกรรมจะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายกำหนดเงื่อนไขผลกรรมที่ตนจะได้รับ ตลอดจนทำการสังเกต บันทึกประเมินพฤติกรรมและให้การเสริมแรงแก่ตนเอง ดังนั้นเจ้าของพฤติกรรมจึงมีอิสระที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ตนต้องการจะคงไว้หรือเป็นพฤติกรรมที่ตนต้องการจะเปลี่ยนไปจากเดิม นอกจากนั้นแล้วยังมีอิสระที่จะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ด้วยตนเองตลอดจนสามารถที่จะเลือกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมใดก็ได้ตามความต้องการของตน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกโดยใช้วิธีการควบคุมตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติกและเป็นแนวทางให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอนและฝึกอบรมเด็กเหล่านี้ ให้สามารถแก้ไขพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกหลังการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกก่อนและหลังการใช้เทคนิค

การควบคุมตนเอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองที่มีต่อการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในห้องเรียน

2. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อครู นักจิตวิทยา และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลนักเรียนออทิสติก ที่จะนำเทคนิคการควบคุมตนเองไปใช้ในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนและนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมอื่น ๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนออทิสติกอายุ 11 ปี ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเรียนร่วมกับเด็กปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนออทิสติกอายุ 11 ปีที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวแต่สามารถสื่อสารได้ฟังคำสั่งเข้าใจที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 2 ในโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) สังกัดสำนักงานเทศบาล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 1 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ เทคนิคการควบคุมตนเอง

2.2 ตัวแปรตาม พฤติกรรมก้าวร้าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาประเภทหนึ่ง เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้มีความบกพร่องทางพัฒนาการอย่างรุนแรงในด้านการสูญเสียปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือทักษะทางสังคม ด้านการสื่อความหมาย หรือขาดทักษะด้านการติดต่อสื่อสารและมีพฤติกรรม

กระทำซ้ำๆ ซึ่งทำให้เด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าเด็กทั่วไปโดยเฉพาะพัฒนาการทางภาษา การพูด การแสดงท่าทางที่บอกความหมายต่างๆ

2. เทคนิคการควบคุมตนเอง คือ วิธีการที่ผู้วิจัยสอนให้นักเรียนสามารถปรับพฤติกรรมที่ก้าวร้าวในห้องเรียนด้วยตนเอง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย และเงื่อนไขการเสริมแรงตลอดทั้งสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองขณะที่เรียนในห้องเรียนโดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนในการทดลองดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูและนักเรียนกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นพฤติกรรมเป้าหมายในขณะครูกำลังสอนหรือในขณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขการควบคุมตนเอง

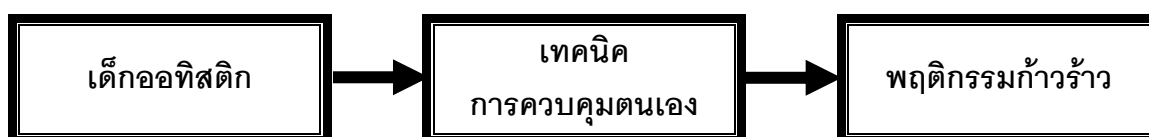
ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยสอนให้นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ก้าวร้าวของตนเองในขณะที่อยู่ในห้องเรียน

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเองจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง

ขั้นที่ 5 นักเรียนเสริมแรงตนเองเมื่อสามารถลดการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายได้

2. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำใดๆของเด็กออกทิสติกที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ รำคาญหรือทำให้ข้าวของเสียหาย ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมดังต่อไปนี้ เช่น การอาละวาด ส่งเสียงเอะอะโวยวาย การกรีดร้อง การทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่น หรือการทำลายข้าวของโดยการขว้างปาทั้งนี้พฤติกรรมนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่ว่าจะเกิดติดต่อกันเป็นเวลานานเท่าใดก็ตามจะนับว่ามีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น 1 ครั้ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

พฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก ลดลงหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดแบ่งเป็นหัวข้อเรื่องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก
 - 1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก
 - 1.2 ลักษณะและอาการของเด็กออทิสติก
 - 1.3 ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติก
 - 1.4 สาเหตุของภาวะการเกิดออทิสซึม
 - 1.5 ระบาดวิทยา
 - 1.6 ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.2 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.4 ผลของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง
 - 3.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design)
 - 4.1 แบบแผนการวิจัยแบบวิธีสลับกลับ A-B-A-B
 - 4.2 ข้อควรพิจารณาในการวิจัยแบบวิธีสลับกลับ A-B-A-B
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Single Subject Design แบบวิธีสลับกลับ A-B-A-B

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก (Autistic) เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทหนึ่งที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการที่มีความแตกต่างจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นๆ มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับเด็กออทิสติกไว้หลายทัศนะดังนี้

สมาคมเด็กออทิสติกของสหรัฐอเมริกา (Autism Society of America) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่ามีลักษณะเด่น 5 ประการ คือ

1. พัฒนาการล่าช้าหรือพัฒนาการไปในทางถดถอย
2. แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่แปลกๆ
3. แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุนตนเองโดยไม่สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว
4. มีปัญหาทางการพูดและภาษา
5. ไม่สามารถแสดงอาการโต้ตอบผู้อื่น สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ

รจนา ทรรทรานนท์ (2527: 16) ให้ความหมายของเด็กออทิสติก หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมา หรือพฤติกรรมที่เด็กแสดงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แปลกประหลาดอย่างชัดเจนและไม่สามารถคาดได้ว่า เด็กจะแสดงพฤติกรรมแปลกๆนั้นออกมาเด็กจะแสดงพฤติกรรมนั้นหรือไม่ เด็กบางพวกแสดงท่าทางแปลกๆ ไม่สมอายุ แต่เด็กบางพวกจะมีพฤติกรรมที่ไม่ปกติ ไม่ว่าอายุสมองจะพัฒนาเพียงใด พฤติกรรมที่แปลกประหลาดนั้นก็ยังคงมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ บางครั้งเราก็มองสาเหตุของโรคจิต วัยเด็ก สาเหตุอาจเป็นจากเนื้องอกในสมอง สมองรับบาดเจ็บหรือการติดเชื้อตั้งแต่เด็ก

ผดุง อารยะวิญญู (2533: 143) ให้ความหมาย เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องอย่างรุนแรงในการสื่อความหมาย พฤติกรรม สังคม และการเรียน ความบกพร่องมักเกิดขึ้นในวัยเด็ก เด็กเหล่านี้จะมีปัญหาในการใช้ความคิด สติปัญญา การรับรู้ ซึ่งเป็นผลให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้ดี ขาดความเข้าใจในวิชาที่เรียน มีปัญหาในการสื่อสาร และการคบเพื่อน

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2540: 1) ให้ความหมายของเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม ด้านการสื่อความหมาย ภาษา และการจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางกายภาพ เนื่องจากมีหน้าที่ของสมองบางส่วนทำงานผิดปกติไป

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2537: 10) ให้ความหมายของเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าเด็กทั่วไป โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านภาษา การพูด การแสดงท่าทางที่บอก

ถึงความหมายต่างๆ ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า Pandevelopmental disability เพราะเนื่องจากการชะงักงันของพัฒนาการด้านภาษา และสังคม ที่เริ่มมีอาการตั้งแต่วัยเด็กเล็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อขีดขวางพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Education. ค.ศ.1991 ; อ้างอิงจาก Pierangio, 2003: 91) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่า คือความบกพร่องทางพัฒนาการด้านการสื่อความหมายด้วยภาษาถ้อยคำไม่ใช้ถ้อยคำ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น อาการดังกล่าวจะเห็นได้ชัดเจนตั้งแต่อายุก่อน 3 ขวบ และความบกพร่องดังกล่าวมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านการสื่อสารหลายๆ ด้าน (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2543: 211)

สมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (American Psychiatric Association. 1966: 66) อธิบายว่า เด็กออทิสติกมีความเด่นชัดของความบกพร่องทางพัฒนาการที่เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสื่อความหมาย ลักษณะความผิดปกติต่างขึ้นอยู่กับระดับพัฒนาการและอายุของเด็กแต่ละคน ซีเกล (Siegel. 1996: 9) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่า หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องในด้านความรู้สึกทางอารมณ์ การติดต่อสัมพันธ์ทางสังคม ความสนใจ และภาษา

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นสรุปได้ว่า เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาประเภทหนึ่ง เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้เด็กมีความบกพร่องทางพัฒนาการอย่างรุนแรงในด้านการสูญเสียปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือขาดทักษะทางสังคมด้านการสื่อความหมาย หรือขาดทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร และมีพฤติกรรมกระทำซ้ำๆ เป็นเด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าเด็กทั่วไปโดยเฉพาะพัฒนาการทางภาษา การพูด การแสดงท่าทางที่บอกความหมายต่างๆ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ (Develomental Disability) เพราะเนื่องจากการชะงักงันของพัฒนาการด้านภาษาและสังคม ที่เริ่มมีอาการตั้งแต่วัยเด็กเล็กซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย

1.2 ลักษณะและอาการของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกมีลักษณะอาการที่แตกต่างกันตามระดับความรุนแรงและความแตกต่างจากเด็กปกติมากขึ้นอยู่กับภาวะของแต่ละคน

ผดุง อารยะวิญญู (2542:158-160) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีลักษณะจำแนกย่อยได้หลายประการแต่สามารถจัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมได้ 4 ลักษณะใหญ่ ดังนี้

1. ปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับคนหรือสิ่งที่อยู่รอบตัว
2. ปัญหาในด้านการพูดและภาษา

3. มีปัญหาในด้านพัฒนาการ

4. มีปัญหาในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวดังนี้

และจากลักษณะเด่นของเด็กออทิสติกที่นายแพทย์แคนเนอร์ (Kanner. 1943; citing Graziano. 2002: 23 - 28) มีดังนี้

1. มีการแยกตัวอย่างเด่นชัด (Severe Social isolation) ส่วนใหญ่เป็นความบกพร่องในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

2 มีความผิดปกติในด้านภาษา (Atypical Language) เด็กออทิสติกมีความผิดปกติด้านภาษาประมาณร้อยละ 50 ซึ่งมีระดับตั้งแต่ ไม่พูด สับสนในการใช้คำ พูดภาษาเฉพาะของตนเอง พูดซ้ำหรือพูดเลียนคำพูดของผู้อื่น มีประมาณร้อยละ 20 ที่ระดับสติปัญญาดี สามารถพูดและมีพัฒนาการทางภาษา

3. มีความยึดมั่นในความเหมือนเดิม (Preservation of Sameness) เด็กออทิสติกมักจะแสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงและยึดมั่นในกิจวัตรประจำวันมาก

4. ขาดการเล่นอย่างมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ขัน (Lack of Play, Creativity, and humor) เด็กออทิสติกขาดการเล่นในรูปแบบของเกมหรือไม่มีจินตนาการในการเล่น

5. การปรากฏของอาการในการเห็นได้ตั้งแต่ยังเล็ก (Early Onset) ความผิดปกติของภาวะออทิสซึม ปรากฏให้เห็นชัดเจนก่อนอายุ 36 เดือน ซึ่งพบว่าเด็กมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ที่ช้ากว่าพัฒนาการปกติ

6. มีการแสดงอารมณ์ที่เกรี้ยวกราดรุนแรง (Severe Tantrum Behavior) หากมีความหงุดหงิดไม่พอใจ เช่น การเปลี่ยนแปลงกิจวัตรประจำวัน เด็กจะมีอารมณ์โมโหรุนแรง และคงอยู่เป็นเวลานาน

7. มีความสามารถเฉพาะอย่างที่ชัดเจน (Isolated Ability Areas) เด็กออทิสติกบางคน มีความเสียหายบางอย่าง ซึ่งบ่อยครั้งที่ผู้ปกครองคิดว่าเป็นเด็กอัจฉริยะ เช่น มีพรสวรรค์ในการวาดภาพ การเล่นดนตรี หรือการคำนวณ เป็นต้น

8. มีเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ (Mental Retardation) เด็กออทิสติกประมาณร้อยละ 75 - 80 มีเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 70 ส่วนใหญ่ จะมีระดับ IQ ประมาณ 35 - 50 แต่มีเด็กออทิสติกบางคนมีเชาวน์ปัญญาสูง หรือกลุ่มที่เรียกว่า High functioning autism (HFA) และพบว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Expressive Language) มากกว่าความสามารถในการรับรู้ทางภาษา (Receptive language)

9. ลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นออทิสซึม (Associated Characteristics) เด็กออทิสติกจะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น ความก้าวร้าว มีอาการตื่นเต้น วิตกกังวล สมาธิสั้น มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง มีความฉุนเฉียว มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น แสง เสียง หรือสัมผัสบางอย่างผิดปกติ ชอบหรือกลัวอย่างไม่สมเหตุสมผล

ลักษณะอาการดังกล่าว เป็นภาพรวมของเด็กออทิสติกซึ่งมีลักษณะอาการต่างๆ ที่บ่งชี้สภาพความเป็นจริงของเด็กออทิสติกที่เกิดขึ้นว่า ต้องปฏิบัติและดูแลเด็ก ตลอดจนการฝึกฝนอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากเด็กออทิสติกแต่ละคนจะมีลักษณะและพฤติกรรมที่แตกต่างกันบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

1.3 ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติก มีดังนี้

1. อารมณ์รุนแรง

เด็กออทิสติกบางคนมีอารมณ์อ่อนไหวมาก ทนต่อคำตำหนิไม่ค่อยได้อารมณ์เหมือนเด็กที่อ่อนกว่า มีความกลัวและความวิตกกังวลมากกว่าเด็กปกติ ถ้าไม่พอใจหรือโกรธแม้แต่เรื่องเล็กน้อยก็จะส่งเสียงโวยวายทันที หงุดหงิดง่าย ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้

2. กรีดร้อง และทำฤทธิ์ทำเดช

เด็กออทิสติกชอบทำฤทธิ์ทำเดช เพราะเด็กไม่มีคำพูด ซึ่งใช้เพื่อร้องขอในสิ่งเด็กต้องการ เด็กอาจกรีดร้องเพื่อเอาทอฟฟี่ ขนมหวานหรือไอศกรีม หรือสิ่งของแปลกๆ ที่เด็กต้องการได้ บางครั้งอาจกรีดร้องเกิดจากความกลัว

3. ทำลายของ

เด็กออทิสติกไม่สามารถเล่นได้อย่างสร้างสรรค์เด็กจึงหมกมุ่นอยู่กับสำรวจตรวจสอบสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัว จากการเล่นแบบนี้ทำให้เด็กเรียนรู้ว่า กระดาษเป็นสิ่งที่ฉีกได้ของแข็งๆ บางอย่างเป็นสิ่งที่กลิ้งบนพื้น เด็กสนใจเมื่อได้ยินของตกแตก

4. ก้าวร้าว

เด็กออทิสติกบางคนชอบทำร้ายร่างกายผู้อื่นแรกๆ กรีดร้องโดยไม่มีเหตุผล แสดงออกด้วยความรุนแรง ร้องไห้และลงนอนชักดิ้นบนพื้น ขว้างปาทำลายข้าวของ

5. ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

เด็กออทิสติกเป็นจำนวนมากชอบทำสิ่งที่เป็นกิจวัตรประจำวันซ้ำๆ ทุกวันถ้าสิ่งใดที่เคยทำมาอย่างไร เกิดมามีการเปลี่ยนแปลงไม่เหมือนเดิม เด็กจะหงุดหงิด ส่งเสียง กรีดร้องและโมโหลงนอนดิ้น เด็กออทิสติกมักมีความผูกพัน หรือติดของบางอย่างมาก

6. ทำร้ายตัวเอง

เด็กออทิสติกบางคนชอบเอาหัวกระแทกพื้น กัดตัวเองหรือทำร้ายตัวเอง พฤติกรรมอาจเกิดจากเด็กเกิดความไม่สบายใจ หรือเมื่อเด็กเกิดความอึดอัดใจหรือรู้สึกสับสนจากการที่ไม่สามารถเข้าใจในสิ่งต่างๆ เด็กชอบกัดหลังมือหรือข้อมือของตัวเองซึ่งการทำร้ายตนเองของเด็กนี้อาจเกิดขึ้นในระยะที่เด็กรู้สึกไม่มีความสุข

7. อยู่ไม่นิ่ง นิ่งไม่ติดที่หรือชนผิดปกติ

เด็กออทิสติกเป็นจำนวนมากมีอาการนั่งไม่ติดที่ ลูกออกจากที่นั่งบ่อยครั้ง เด็กเล็กบางคนอาจวิ่งในห้องเรียน หรือจะทำอะไรอยู่เกือบตลอดเวลา

จากลักษณะที่เป็นปัญหาของเด็กออทิสติกที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เกิดจากการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับตนเองและในสังคมรอบข้าง

1.4 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม

สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึมไม่ทราบแน่ชัด ในขณะนี้นักวิจัยกำลังศึกษากันอยู่อย่างกว้างขวาง แต่จากการศึกษาค้นคว้าในปัจจุบันพอจะสรุปปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่เป็นการสนับสนุนสาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม น่าจะเกี่ยวข้องกับพยาธิสภาพทางสรีระวิทยา (Pathophysiology) ของระบบประสาทส่วนกลาง (Pierangelo, 2003: 91) รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความผิดปกติของสมอง (Abnormalities of the Brain) ภาวะออทิสซึมเป็นความผิดปกติของสมองที่เป็นมาโดยกำเนิด สมองอาจผิดปกติทั้งโครงสร้างและการทำงานมีความผิดปกติของเซลล์ที่เด่นชัดในสมอง 2 ส่วน คือ ส่วน Limbic System และ Cerebellum และมีความผิดปกติของขนาดของก้านสมอง

1.1 บริเวณ Limbic System พบความผิดปกติในส่วนของ Amygdala และ Hippocampus ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมด้านความจำ อารมณ์ การเรียนรู้ และแรงจูงใจ ความผิดปกติที่พบ คือ ลักษณะของเซลล์บริเวณนี้มีขนาดเล็กมากและมีจำนวนมากในคนปกติ จำนวนเซลล์ประสาทบริเวณนี้มีความหนาแน่นมากอาจทำให้เด็กออทิสติกมีความผิดปกติทางอารมณ์ การเรียนรู้ ความจำ และพฤติกรรมเนื่องจากสมองส่วนนี้ทำหน้าที่ควบคุมในเรื่องดังกล่าว

1.2 เซลล์ประสาทที่บริเวณสมองส่วน Cerebellum ของเด็กออทิสติก มีจำนวน Purkinje cell ลดลงและการขาดหายไปของ Gliosis ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสมองส่วนที่เป็น

โครงข่ายเซลล์ประสาท มีช่องว่างระหว่างเซลล์มากมายจนมองเห็นการจัดกระจายของเซลล์ เซลล์มีลักษณะไม่พัฒนา เช่นเดียวกับเซลล์บริเวณ Limbic system ซึ่งอาจเป็นผลให้เด็กออทิสติก มีความผิดปกติทางการเคลื่อนไหว

1.3 ก้านสมอง (Brainstem) นักวิทยาศาสตร์ พบว่า ก้านสมองของเด็กออทิสติก จะมีขนาดเล็กกว่าปกติ (Miller – Kuhamneck & Glennon, 2001: 7) อาจมีอันตรายเกิดขึ้นต่อก้านสมองขณะที่เด็กเป็นตัวอ่อน เมื่อก้านสมองเกิดปัญหาก็จะทำให้สมองส่วนอื่นทำหน้าที่บกพร่องต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่และทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ มากมาย (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2545:13)

จากสาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึมที่กล่าวมาทั้งหมด ถึงแม้ว่ายังไม่ทราบโดยแน่ชัดก็ตามว่าเกิดจากอะไรเป็นสำคัญ แต่จากหลักฐานทางวิชาการจะเห็นได้ว่าเป็นความผิดปกติในระบบของสมองเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากบริเวณต่างๆ ของสมองผิดปกติไปไม่ว่าจะเป็นระบบประสาทส่วนกลาง รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้อง

1.5 ระบาดวิทยา

สมาคมออทิสติกอเมริกัน (American Psychiatric Association. 1996: 68-69; อ้างอิงจากรุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ. 2546: 10) ให้ข้อมูลว่า พบสัดส่วนของออทิสซึม 2- 5: 10,000 และพบในเด็กชายมากกว่าในเด็กหญิง โดยมีอัตราส่วน เด็กชาย: เด็กหญิง 4 – 5: 1

เทปลิน (Teplin. 1999: 590) รายงานการพบอุบัติเหตุที่สูงมาก คือ 10 - 20: 10,000 จากก่อนหน้านี้พบเพียง 4 - 5 คน ต่อประชากร 10,000 คนอัตราส่วนระหว่างเด็กชายต่อเด็กหญิง 3:1 ถึง 4:1: ซึ่งถ้าเป็นเด็กหญิงจะมีความรุนแรงในด้านความบกพร่องสติปัญญา

ยัง (Yang. 2004: Online) กล่าวว่า จากรายงานของ California Department of Health and Human Services ในปีการศึกษา 1997 –1998 จำนวนเด็กออทิสติก และเด็กอาการอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 273 ซึ่งแยกสัดส่วนเป็นเด็กออทิสติก 1.7: 1,000 และเด็ก CDD 0.1: 1,000

เพ็ญแข ลิมศิลา (2545: 20) กล่าวว่า พบสภาวะออทิสซึม 1: 2,000 นั่นคือ ในจำนวนเด็ก 2,000 คน จะพบเด็กออทิสติก 1 คน และพบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

จากการค้นคว้าและสถิติการเกิดภาวะออทิสซึม อาจกล่าวได้ว่า อุตบัติการณ์ในทางระบาดวิทยา มีสัดส่วนของการเกิดภาวะออทิสซึมใกล้เคียงกัน

1.6 ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยอาการออทิสติก

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2540: 33 -35) กล่าวว่า iva การวินิจฉัยออทิสซึมจะใช้อาการทางคลินิกเป็นข้อมูลที่สำคัญในการประกอบคำวินิจฉัย จิตแพทย์เด็กจะใช้ข้อบ่งชี้ตามคู่มือวินิจฉัยและสถิติความผิดปกติทางจิตของสมาคมจิตแพทย์อเมริกาสำหรับการวินิจฉัยเด็กมีรายละเอียด ดังนี้ ข้อบ่งชี้ตามคู่มือการวินิจฉัยและสถิติความผิดปกติทางจิตของ สมาคมจิตแพทย์อเมริกัน ครั้งที่ 4 (DSM IV –R) สำหรับใช้วินิจฉัยโรค “ออทิสซึม” มีดังนี้

1. ต้องพบอาการทั้งหมดอย่างน้อย 6 ข้อย่อย จากข้อ (1) (2) และ (3) ซึ่งจะพบใน ข้อ (1) อย่างน้อย 2 ข้อย่อย และอย่างละ 1 ข้อย่อยจากข้อ (2) และข้อ (3)

1.1 มีการสูญเสียปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างน้อยที่สุด 2 ข้อย่อยดังต่อไปนี้

1.1.1 ไม่สามารถแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เช่น ไม่มีการสบตากับผู้ใด ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้ากิริยาหรือท่าทางแต่อย่างใด

1.1.2 ไม่มีความสามารถที่จะผูกสัมพันธ์กับใครเพื่อเป็นเพื่อนกันได้

1.1.3 ขาดการแสวงหาเพื่อที่จะเล่นสนุกกับใคร ไม่แสดงความสนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่สามารถร่วมกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวมกับผู้อื่นได้

1.1.4 ไม่สามารถมีการติดต่อทางสังคม และการแสดงออกทางอารมณ์ให้เหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคม

1.2 มีการสูญเสียทางการสื่อความหมาย ซึ่งจะต้องพบหัวข้อย่อยอย่างน้อย 1 ข้อ ดังนี้

1.2.1 มีความล่าช้า หรือไม่มีพัฒนาการทางด้านภาษาและการพูดเลย หรือไม่สามารถใช้กิริยาท่าทางในการสื่อความหมายกับผู้ใดเลย

1.2.2 ในรายที่สามารถพูดได้แล้ว ก็ไม่สามารถพูดสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม

1.2.3 มักจะพูดซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนเองต้องการจะพูดและตนเองสนใจ โดยมาสนใจว่าจะมีผู้อื่นฟังหรือไม่

1.2.4 ไม่สามารถเล่นสมมติได้ด้วยตนเอง หรือไม่สามารถเล่นลอกเลียนแบบที่เคยพบเห็นในสังคมได้อย่างเหมาะสมตามวัย

1.3 มีพฤติกรรม ความสนใจ และการกระทำซ้ำๆ ซึ่งจะต้องพบ 1 ข้อย่อย ดังนี้

1.3.1 มีพฤติกรรมซ้ำๆ อย่างเดียวหรือมากกว่า 1 อย่างก็ได้ มีความสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะที่ผิดปกติอย่างเด่นชัด เช่น สนใจมองใบพัดของพัดลมที่กำลังหมุนอยู่ได้ทั้งวัน

1.3.2 ไม่สามารถยืดหยุ่นในการทำกิจวัตรประจำวันที่เคยทำซ้ำๆ เป็นประจำได้ โดยต้องทำตามขั้นตอนทุกครั้ง

1.3.3 มีการเคลื่อนไหวซ้ำๆ เช่น การกระดิกนิ้วมือไปมา การโบกมือไปมา การหมุนมือ หรือการหมุนตัวไปรอบๆ

1.3.4 มีความสนใจเกี่ยวกับส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุหรือของเล่นเท่านั้น เช่น การยื่นรถสำหรับเด็กเล่นให้ เด็กจะสนใจหมุนแต่ล้อใดล้อหนึ่ง โดยไม่สนใจเล่นส่วนอื่นๆ ของรถเลย

2. จะต้องพบว่ามีความล่าช้าหรือความผิดปกติอย่างน้อย 1 ข้อ ก่อนอายุ 3 ปี คือ

2.1 ทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

2.2 ภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายในสังคม

2.3 การเล่นแบบสมมติ หรือการเล่นจากการสร้างจินตนาการ

3. ความผิดปกตินี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาการผิดปกติอื่นๆ เช่น กลุ่มอาการเรทท์ (Rett 's syndrome) หรือความผิดปกติทางสมองอื่นๆ ในวัยเด็ก (เพ็ญแข ลิ้มศิลา. 2540: 33 - 35)

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวนี้มีผู้ให้ความหมายต่างๆ กัน ดังนี้

เดโช สนวนนนท์ (2520: 12) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว คือ การกระทำที่จงเกลียดจงชัง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวและหนีภัยในอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งไม่หวั่นไหวก็จะนำไปสู่การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน

พรณี ชูทัย (2525: 2 - 20) กล่าวว่า การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นขึ้นอยู่กับสาระสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นจนเป็นนิสัยและกลายเป็นบุคลิกภาพไปในที่สุด

2. แรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมอันได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และแรงจูงใจจึงเป็นตัวกระตุ้นและควบคุมแนวทางพฤติกรรมของบุคคล

ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจึงเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างการเรียนรู้และแรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าวซึ่งไม่ว่าจะแสดงออกทางกายหรือวาจานั้นก็จะเป็นการจัดความคับข้องใจหรือความรู้สึกโกรธต่างๆ ที่เกิดขึ้นไปสู่ผู้อื่น

อัมพร โอตระกูล (2527: 64) กล่าวว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำรุนแรงกว่าปกติมีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวด เกิดความเสียหายทั้งที่เจตนา และไม่เจตนา

เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524: 73) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่มีกริยาก้าวร้าวอยู่เสมอเป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกลงโทษอย่างแรง มีบิดามารดาที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าว และไม่คงเส้นคงวา

กุฐี และลิทตัน ให้ความหมายมีใจความว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความคับข้องใจที่มีเป็นหมายในการทำลายฝ่ายตรงกันข้าม แต่พฤติกรรมบางอย่างก็ไม่จัดว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวเว้นแต่ว่าผู้แสดงพฤติกรรมจะกระทำไปโดยเจตนาเท่านั้น (Grusec; & Lytton. 1988: 305)

ฟรอยด์ กล่าวถึงความก้าวร้าวสรุปใจความได้โดยย่อว่า เป็นพลังทางเพศส่วนหนึ่งและเป็นพลังส่วนที่แยกออกมาจากสัญชาตญาณของความตาย (Death Instinct) ซึ่งเป็นรากฐานของความต้องการทำลาย (Destructive Activities) โดยจะแสดงออกได้ 2 ลักษณะ คือ ทำลายผู้อื่นและทำลายตัวเอง (นวลละอ อสุภาผล. 2527: 27 –28; อ้างอิงจาก Freud. n.d. unpagged)

บาด (Bach. 1970: 279) จำแนกพฤติกรรมก้าวร้าวเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะความก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมาอีก เนื่องจากความคับข้องใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือได้รับการหมิ่นประมาท (Hostile – Type Aggression)

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อให้ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ภาพที่เคยมีต่อกันทั้งที่วัตถุประสงค์จริงๆ ไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น (Impact-Type Aggression)

พฤติกรรมก้าวร้าวแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน . 2532: 18 อ้างอิงจาก Alberti; & Emmons. 1978: 21 - 34) คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวโดยทั่วไป หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุกสถานการณ์อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเองมากเกินไปจะพุดกับใครมักจะออกคำสั่งและพุดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่ม

อยู่เสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักจะไม่รู้ว่าทำอย่างไร เพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. พฤติกรรมก้าวร้าวตามสถานการณ์ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ได้มีผู้เสนอแนะไว้

จากความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติของบุคคล ที่จะแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติเพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่างๆ ซึ่งการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้ ดังนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมส่วนรวม ถ้าเกิดกับนักเรียน เช่น ในกรณีนี้นักเรียนทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำลายทรัพย์สินสาธารณะสมบัติ นักเรียนเหล่านี้ก็จะเสียอนาคต จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนวจะต้องหาวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและส่งเสริมให้นักเรียนเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นทดแทน เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเป็นผู้ที่สังคมยอมรับ นักเรียนที่พฤติกรรมก้าวร้าวต่อกลุ่มเพื่อนจะถูกเพื่อนไม่ยอมรับทำให้ถูกตัดขาดออกจากสังคม และทำให้เสียความภาคภูมิใจในตนเอง จึงควรที่จะได้รับความช่วยเหลือ

2.2 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว

ความก้าวร้าวเกิดขึ้นด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูสิ่งแวดล้อม และสุขภาพจิตที่สืบเนื่องมาจากพันธุกรรม ซึ่ง หทัย ชิตานนท์ (2527: 57-60) และ ชีรวัดณ์ นิเจนตร (2526: 1 - 6) ได้กล่าวว่า การเจริญเติบโตและการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต การปรับตัวและที่สำคัญคือ การขาดความอบอุ่นในครอบครัวทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

สุขภาพจิตและกายทรุดโทรมปรับตัวลำบาก ทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลให้บุคคลแสดงออก ในลักษณะของความก้าวร้าว

1. สาเหตุทางกาย เนื่องจากสมองบกพร่อง เช่น มีก้อนเนื้อหรือมีอาการซ้ำบวมในส่วนหรือกลีบซอกที่ซับซ้อนหรือส่วนที่ละเอียดอ่อนของสมองโดยเฉพาะบริเวณแอนเซียนท์เบรน (Ancient Brain) ถ้าส่วนนี้ถูกกระตุ้นด้วยยาหรือสารเสพติดบางอย่างจะทำให้เกิดความก้าวร้าวดุ้นทันที (ราศรี ธรรมนิยม. 2526: 70 - 71)

2. สาเหตุทางใจ จากการศึกษาทางจิตวิทยาพบว่า บุคคลที่มีความก้าวร้าวรุนแรงมักมีสาเหตุความบกพร่องทางจิตใจซึ่งเกิดจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เข้มงวดหรือหย่อนยานจนเกินไป

นอกจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีเหตุปัจจัยที่สนับสนุนและมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว ได้แก่ ความคับข้องใจ การเลียนแบบ การได้รับการเสริมแรงและการลงโทษ เป็นต้น (ธีรพร อุวรรณโน. 2525: 347 – 349)

โกลด์สไตน์ (Goldstein. 1975:130) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับความก้าวร้าวตามแนวคิดของนิวแมน (Newman) ดังนี้

1. อุปนิสัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าวอยู่แล้ว มักขาดสติยังคิดที่จะควบคุมการกระทำของตนเองทำให้เป็นคนหุนหันพลันแล่น มีจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต ชอบอ้างเหตุผลและโทษผู้อื่นเสมอ เป็นคนที่เคยได้รับรางวัลเมื่อเคยแสดงออกถึงความก้าวร้าว

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าวเป็นสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้กระทำ ความก้าวร้าว อยู่เสมอๆ มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวแก่เด็ก

ดังนั้นความก้าวร้าวของเด็กที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ คือ บุคลิกภาพส่วนตัวของเด็ก การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมในสังคม ทั้งนี้เพราะเด็กเป็นบุคคลที่เกิดมาเหมือนผ้าขาว พฤติกรรมก้าวร้าวเหมือนสิ่งมาแต่งเติมผ้าขาว หากมีการเอาใจใส่ต่อผ้าขาวดีก็จะมีอะไรมาแปดเปื้อน เด็กก็เช่นกัน หากมีสุขภาพดี อยู่ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมและอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ความก้าวร้าวก็จะไม่เกิดขึ้น

2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าว

นักจิตวิทยาหลายคนได้ศึกษาความก้าวร้าว และอธิบายถึงการเกิด และพัฒนา การของความก้าวร้าวแตกต่างกันออกไปตามทฤษฎีและความเชื่อของตน ดังจะแยกกล่าวต่อไปนี้

ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม

นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่าความก้าวร้าวเกิดมาจากพันธุกรรม ได้แก่ ฟรอยด์ และลอเรนซ์ กล่าวคือ ฟรอยด์ เห็นว่า ความก้าวร้าวมาจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual instincts) คือเมื่อไม่ได้รับการบำบัดทางเพศแล้วคนเราก็จะเกิดความก้าวร้าวได้ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ฟรอยด์ยังเชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 อย่าง คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual instincts) และสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน (Ego instincts) ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เขาคิดว่าคนเราต้องการทำลายล้างกัน ถ้าไม่ทำลายคนอื่น ก็จะทำลายตนเอง เขาจึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ และสัญชาตญาณแห่งการดำรงตนเข้ามารวมกันเป็นสัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life instincts) และตั้งสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต (Death instincts) ขึ้นมาคู่กัน ในเรื่องนี้ฟรอยด์ได้อ้างถึงเรื่องมาโซคิสซึม (Masochism) และซาโดคิสซึม (Sadism)

ว่า มาสคิสซึมเป็นแนวโน้มที่จะเพิ่มความสุขจากการทำลายชีวิต ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ความต้องการที่ก้าวร้าวคนอื่นนั้นไม่สามารถจะแสดงออกได้ง่าย จึงต้องหันกลับมาทำลายตนเอง ฟรอยด์เห็นว่า คนที่มีลักษณะนี้มีความรู้สึกผิด (Guilt) ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เช่น ตอนเด็กได้รับการลงโทษจากพ่อแม่ผู้มีอำนาจเหนือตน แม้ว่าการลงโทษและทำลายพ่อแม่เป็นการตอบแทนบ้าง แต่แสดงออกไม่ได้จึงต้องหันมาทำร้ายตัวเอง

ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีนี้มีความเห็นว่าสภาพสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความ คับข้องใจซึ่งจะก่อให้เกิดความก้าวร้าวได้ ความเชื่อตามทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็น 2 แนว คือ

1. สมมติฐานความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Hypothesis) เบอริโควิทซ์ (Berkowitz. 1962 ; 304 - 308) เชื่อว่ามนุษย์จะมีความก้าวร้าวได้ก็เพราะเขามีความคับข้องใจ และความคับข้องใจ คือ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิดจากคนนั้นถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุความสำเร็จ

2. ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggression cues theory) เบอริโควิทซ์ (Berkowitz, 1970: 312) เห็นว่ารากฐานของคนที่กำลังก้าวร้าวขึ้นเกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงความก้าวร้าวออกมาหรือไม่แสดงออกเลยนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว กล่าวคือ ลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย แต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว และเบอริโควิทซ์ได้ทดลองว่าเมื่อมีสถานการณ์กระตุ้นแล้วทำให้เกิดความก้าวร้าวมากขึ้น โดยใช้ของที่มีลักษณะสัญลักษณ์ของความก้าวร้าว เช่น ปืน ฯลฯ วางไว้เป็นสัญญาณ (Cues) ผลพบว่า คนที่เห็นปืนก้าวร้าวมากกว่าคนที่เห็นของอื่นๆ

ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ได้ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่กล่าวนี้ สรุปได้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ ตัวแบบ (Model) การเสริมแรง (Reinforcement)

จากทฤษฎีที่เกี่ยวกับความก้าวร้าวจะเห็นได้ว่าความก้าวร้าวมีสาเหตุต่างๆ กัน เช่น ทฤษฎี สัญชาตญาณให้แนวคิดว่า ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ แต่จากการศึกษา

ของนักจิตวิทยาอีกหลายท่านพบว่า การเรียนรู้ทำให้เกิดความก้าวร้าวได้เช่นกัน ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ก็มีข้อจำกัดอีกเช่นกันว่า พฤติกรรมแต่ละชนิดไม่ได้แสดงออกทุกโอกาส แต่มีแนวโน้มที่จะแสดงออกมากลัษณะที่เฉพาะสถานการณ์ ฉะนั้นทฤษฎีของพฤติกรรมของมนุษย์จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทฤษฎีต่างๆ ได้อธิบายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่เน้นลงไปทีบุคคลและสถานการณ์เฉพาะอย่าง แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นยังคงเป็นผลผลิตของบุคคล และสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมเขาอยู่เสมอ การที่จะเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะที่ซับซ้อนของพฤติกรรม จำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีต่างๆ เข้าช่วยประกอบกันซึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทาง

2.4 ผลของพฤติกรรมก้าวร้าว

จากสถิติที่บุคคลตกเป็นเหยื่อของความก้าวร้าวในอเมริกา ผู้เคราะห์ร้ายเพศหญิงที่ถูกข่มขืนฉกฉวยทางเพศและถูกชิงทรัพย์จะเป็นโรคประสาท คิดฆ่าตัวตาย และพยายามฆ่าตัวตายในอัตราที่สูง สิ่งเหล่านี้มีสาเหตุจากความก้าวร้าว(Miller.1970: 48) จะเห็นได้ว่าความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมโดยส่วนร่วมและถ้าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในห้องเรียน จะก่อให้เกิดการขัดขวางต่อการเรียนการสอน ห้องเรียนขาดระเบียบวินัย นักเรียนคนอื่นขาดสมาธิในการเรียน จึงเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนว จะต้องหาวิธีจัดการให้หมดไป เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่สังคมยอมรับ

2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

งานวิจัยในประเทศ

เสถียร ศรีรัตน์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพ ผลการศึกษาพบว่าความก้าวร้าวสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสนใจในอาชีพกับงานนอกสำนักงาน งานเครื่องยนต์กลไก ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์และคำนวณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับการโฆษณา ศิลปะ ดนตรี บริการ สังคม และเสมียน ส่วนความก้าวร้าวปานกลางและต่ำมีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพทุกประเภทน้อย (เสถียร ศรีรัตน์. 2522: 142 -143)

จากงานวิจัยพบว่า ความก้าวร้าวมีได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง ปริมาณความก้าวร้าวของแต่ละเพศแตกต่างกัน ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวแปรทำให้เกิดปริมาณแห่งความก้าวร้าวด้วย ตรงข้ามหากปล่อยให้เด็กเรียนแสดงความก้าวร้าวตามใจชอบ ความก้าวร้าวก็จะติดเป็นนิสัยของเด็กและจะสร้างปัญหาให้กับสังคมต่อไปในอนาคต

งานวิจัยในต่างประเทศ

คummings, Iannotti; & Zahn-Waxler. 1989: 887 - 895) ได้ทำการศึกษาความก้าวร้าวในกลุ่มเพื่อนในวัยเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย 20 คน เด็กหญิง 21 คน ที่มีอายุ 2 ปี และ 5 ปี และมารดาของเด็กทุกคน การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาในแง่ของการพัฒนาการทางด้านจิตใจที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมก้าวร้าวกับตัวแปรทางครอบครัวและความกดดันทางจิตใจโดยการเฝ้าให้เด็กโกรธ ในการสังเกตจะให้เด็กเล่นตามรูปแบบตามที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นจะสำรวจปฏิกิริยาทางอารมณ์และความรู้สึกที่เป็นความก้าวร้าว ของเด็กที่มีต่อการกระทำของผู้ใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า ความก้าวร้าวของเด็กอายุ 2 ปี และ 5 ปีมีความสัมพันธ์กับความกดดันทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมเยอร์ (Mayer. 1990: 3919-A) ได้ศึกษารูปแบบปฏิกิริยาตอบโต้ของกลุ่มเพื่อนจากวิธีทัศนที่มีผลต่อเด็กเพศชายที่มีพฤติกรรมอยู่ไม่สุข เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมไม่เป็นสุข และเด็กปกติโดยทั่วๆ ไป กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มจะได้ดูวิธีทัศนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบปฏิกิริยาตอบโต้ของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวและมีพฤติกรรมอยู่ไม่สุข มีพฤติกรรมทางลบเพิ่มมากขึ้น เช่น ตะขอสเล่น เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติโดยทั่วๆ ไป และยังพบอีกว่าเด็กทั้ง 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์ ในทางตรงข้ามกับพฤติกรรมชอบทางสังคมอีกด้วย และเชียร์ แมคโคบี และเลวิน (Sears, Maccoby; & Lewin. 1970: 355) ได้ทำการศึกษาแม่ของเด็ก 379 คน แม่ของเด็กร้อยละ 95 รายงานว่า เด็กเคยแสดงความก้าวร้าวโดยตรงต่อพ่อแม่ ดังนั้น เชียร์ และคณะ ได้สรุปว่า เด็กเล็กมีการแสดงความก้าวร้าวโดยตรงต่อบุคคลที่อยู่รอบตัวเรารวมทั้งพ่อแม่ด้วย

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่านักวิจัยต่างพยายามหาวิธีการควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวเสียใหม่ด้วยกลวิธีต่างๆ กัน ทั้งนี้เพราะต่างตระหนักดีว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสมควรที่จะรีบดำเนินการแก้ไข

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

3.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง คือ กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใดหรือหลายวิธีรวมกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย กระบวนการที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมาย และควบคุมตัวแปรทั้งภายในภายนอกของบุคคล อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นด้วยตนเอง (ปภาวดี แจ่มศิริ. 2527: 4 ; อ้างอิงจาก Cormier; & Cormier. 1979: 476)

ในแง่ของการควบคุมตนเองที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนี้ บริกแฮม (กัณจะนา พุ่มมาลา. 2534:11; อ้างอิงจาก Brigham. 1978: 267) กล่าวว่า

1. การควบคุมตนเองเป็นความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนโดยเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมของตน
2. บุคคลยิ่งเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองมากเท่าไรเขาจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของตนเองมากขึ้นเท่านั้น

ลักษณะที่สำคัญของการควบคุมตนเอง คือ บุคคลเป็นผู้ดำเนินการในการเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยตนเอง (Thoresen; & Mahoney. 1974: 11) การควบคุมตนเองเป็นการเพิ่มความสามารถของบุคคลในการควบคุมสิ่งแวดล้อม โดยที่บุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองครั้งนี้เพราะบทบาทรับผิดชอบส่วนใหญ่ในการดำเนินการปฏิบัติ รวมทั้งการวางแผนการเสริมแรงตนเองนั้นอยู่ที่เจ้าของพฤติกรรม จึงเป็นการลดอิทธิพลของบุคคลอื่นลง (Cormier; & Cormier. 1979: 477) อย่างไรก็ตาม ถ้าบุคคลที่พยายามปรับพฤติกรรมของตนเองโดยใช้การควบคุมตนเองประสบปัญหาในการควบคุมตนเอง เขาก็สามารถที่จะขอคำแนะนำหรือปรึกษากับบุคคลอื่นๆ หรือผู้เชี่ยวชาญได้ เพราะฉะนั้นการควบคุมตนเองจึงมีได้ หมายความว่า บุคคลอื่นจะเกี่ยวข้องไม่ได้ (Watson; & Tharp. 1972: 73) ถึงแม้ว่าบุคคลจะสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ ก็มีขีดจำกัดจากอิทธิพลภายนอกโดยสิ้นเชิง

นอกจากนี้การควบคุมตนเองเป็นวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือต่อต้านพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน (Watson; & Harp. 1972:15) เพราะฉะนั้นการควบคุมตนเองจึงต้องใช้ความพยายามพฤติกรรมใดที่ทำได้ยากก็จะต้องใช้ความพยายามมากกว่าพฤติกรรมที่ทำได้ง่าย (Wilson; & O'Leary 1980: 214) และการควบคุมตนเองยังเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยที่บุคคลพยายามปรับตัวเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม (Kanfer; & Phillips. 1970: 416; citing Ferster. 1965)

สำหรับเทคนิคที่ใช้สำหรับการควบคุมตนเอง ส่วนใหญ่แล้วนักปรับพฤติกรรมจะใช้วิธีการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมตนเอง การประเมินตนเอง การให้การเสริมแรงตนเอง การตั้งเกณฑ์มาตรฐานของตนเอง (Cormier; & Cormier. 1979: 478) นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคอื่นๆ ประกอบ เช่น การสอนตนเอง (Wilson; & O'Leary. 1980: 218) การลงโทษตัวเองและการทำสัญญากับตัวเอง (Cormier; & Cormier. 1979: 476) อย่างไรก็ตามในการควบคุมตนเองมักใช้วิธีการเหล่านี้ควบคู่กันไป และพบว่าการใช้วิธีการเหล่านี้ผสมผสานกันจะมีประสิทธิภาพมากกว่าใช้เทคนิคเพียงอย่างเดียว เพอร์และริชาร์ด (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 11; อ้างอิงจาก Perri; & Richard.

1977: 177 - 183) ศึกษาพบว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมตนเองจะใช้เทคนิคหลายเทคนิคผสมผสานกันมากกว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมตนเองนอกจากนี้ในการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองยังขึ้นอยู่กับบุคคลสภาพการณ์ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

ขั้นตอนในการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง มีวิธีการดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 11 - 12 ;

อ้างอิงจาก Thoresen and Mahoney. 1974: 45)

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) คือ การกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้จะช่วยให้ผู้แสดงพฤติกรรมรู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 การสังเกตตนเอง (Self - Monitoring) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตหรือจำแนกลักษณะของพฤติกรรมของตนเอง พิจารณาว่าตนได้ทำพฤติกรรมตามเป้าหมายแล้วหรือยัง การสังเกตตนเองมักจะทำควบคู่ไปกับการบันทึกพฤติกรรม

ขั้นตอนในการสังเกตตนเอง

1. จำแนกพฤติกรรมเป้าหมายว่า พฤติกรรมอะไรที่ต้องการสังเกต
2. กำหนดเวลาที่จะสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
3. กำหนดวิธีการบันทึกและเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกพฤติกรรม
4. สังเกตและบันทึกพฤติกรรม
5. ทำแผนภาพหรือกราฟแสดงผลการบันทึกพฤติกรรม
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึก เพื่อที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง (Self - Evaluation) หมายถึง การที่บุคคลตัดสินพฤติกรรมของตนเอง โดยการประเมินคุณค่าของพฤติกรรมจากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เขาได้พิจารณาพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่อย่างถ่วงถือน

ขั้นที่ 4 การเสริมแรงตนเอง (Self - Reinforcement) คือ การจัดผลกรรมที่เป็นแรงเสริมให้แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง เพื่อทำให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้นโดยที่เจ้าของพฤติกรรมเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ได้แรงเสริมนั้นด้วยตนเอง

สำหรับกระบวนการปรับปรุงพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเองมีผู้นำกระบวนการมาปรับปรุง จาก 4 ขั้นตอน เป็น 5 ขั้นตอนดังนี้ (ภรณ์ อินทสร. 2526: 33)

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย (Self-Target Behavior)

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง (Self - Contingency of Reinforcement)

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง (Self - Observation and Self-Recording)

ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง (Self - Evaluation)

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเสริมแรงตนเอง (Self - Administration of Reinforcement)

การควบคุมตนเอง เป็นวิธีการปรับปรุงพฤติกรรมด้วยตนเองของนักเรียนอย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (อรอนงค์ วิทยานิพนธ์. 2533)

ขั้นที่ 1 ครูและนักเรียนกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 นักเรียนตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง

ขั้นที่ 3 นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองขณะเรียน

ขั้นที่ 4 นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเอง

ขั้นที่ 5 นักเรียนที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองได้สอดคล้องกับผู้วิจัยจะได้รับ การเสริมแรงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

สามารถสรุปขั้นตอนในการควบคุมตนเองได้ดังนี้ ขั้นกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย ขั้น กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง ขั้นสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ขั้นประเมินพฤติกรรม ตนเอง และขั้นรับการเสริมแรง

กลวิธีในการควบคุมตนเอง

กลวิธีในการควบคุมตนเองที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การฝึกการควบคุมตนเอง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2526: 111-112; อ้างอิงจาก O' Lear and Dubey. 1979) ซึ่ง ประกอบด้วย

1. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการจัดประสบการณ์การควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้แก่บุคคลที่ประสงค์จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยขั้นแรกควรจะให้บุคคลนั้นมีประสบการณ์ ในการถูกบุคคลอื่นควบคุมพฤติกรรมที่เขาพึงประสงค์จะควบคุมเสียก่อน และหลังจากที่การปรับ พฤติกรรมได้ดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่ได้รับการปรับแล้วซึ่งเป็นพฤติกรรมที่

พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอผู้ปรับพฤติกรรมควรจะค่อยๆ ถอดแรงเสริมตลอดทั้งกระบวนการ ที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมนั้นออกไป แล้วเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นได้เริ่มต้นกระบวนการในการปรับพฤติกรรมนั้นๆ ของเขาเอง พร้อมทั้งหาวิธีรักษาพฤติกรรมนั้นให้คงอยู่

การฝึกการควบคุมตนเอง โดยการฝึกให้บุคคลที่พึงประสงค์จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้รู้จักสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายจากตัวแบบ และฝึกให้รู้จักการเลือกเลียนแบบพฤติกรรมที่ต้องการจะเลียนแบบจากตัวแบบให้ได้เหมาะสม

2. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการสังเกตตนเอง ในกรณีนี้บุคคลที่พึงประสงค์จะปรับพฤติกรรมของตนเองจะต้องกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายตามที่ตนคาดหวัง และตั้งเป้าหมายไว้ในการฝึกการควบคุมตนเองนี้ จะต้องฝึกให้บุคคลนั้นรู้จักการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของตนเองและเรียนรู้วิถีทางที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนประสงค์

3. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการกำหนดเงื่อนไขให้ตนเอง เงื่อนไขของบุคคลที่ประสงค์จะปรับพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าหมายนั้น อาจได้แก่ เงื่อนไขของการเสริมแรงแก่ตนเองและเงื่อนไขของการลงโทษตนเอง ในกรณีที่บุคคลนั้นสามารถกระทำหรือมีพฤติกรรมที่สมความคาดหวังและบรรลุพฤติกรรมเป้าหมายที่ตนเองได้กำหนดไว้นั้น บุคคลนั้นจะให้แรงเสริมแก่ตนเอง และแรงเสริมที่ตนเองให้แก่ตนเองจะมีค่าและเป็นพลังที่จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นกระทำหรือมีพฤติกรรมในวิถีทางที่พึงประสงค์ต่อไป

4. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการขจัดพฤติกรรมบางประการที่บุคคลนั้นถูกควบคุมนั้น ถูกควบคุมด้วยสิ่งเร้าหรือต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าบางประการ ในกรณีเช่นนี้จะต้องอาศัยพลังใจที่เข้มแข็งของบุคคลนั้น ที่จะต้องหาทางที่จะถอดถอนสิ่งเร้านั้นออกไป เช่น การบังคับใจตนเอง การไม่ให้ความสนใจแก่สิ่งเร้านั้นๆ แม้ว่าสิ่งเร้านั้นจะเป็นสิ่งเร้าที่น่าพึงประสงค์ก็ตามแต่สิ่งเร้านั้นๆ ก็ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถจะควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าประสงค์ได้

5. การฝึกการควบคุมตนเอง โดยขจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ที่เป็นผลให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยง และทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ กรณีเช่นนี้แสดงว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมเป้าหมายของบุคคลนั้นอาจจะยาก ไม่เชิญชวนให้กระทำ เพราะฉะนั้นบุคคลนั้นจึงหลีกเลี่ยงไปทำสิ่งอื่นที่ง่ายกว่า เป็นที่พึงพอใจมากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องขจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปจากสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเองไม่เกิดความวอกแวกหลีกเลี่ยงงานใดงานหนึ่งที่ตนจะต้องรับผิดชอบ และเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่จะต้องเกิดขึ้น

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

มีผู้นำการควบคุมตนเองไปใช้ในการปรับพฤติกรรม โดยแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน เช่น โบรเดน; และคนอื่นๆ (ศศวรรณ เทศศรีเมือง. 2535 : 13 ; อ้างอิงจาก Broden; & others. 1971: 191 -199) ศึกษาผลของการสังเกตตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของเด็กหญิงลิซ่า ซึ่งเรียนอยู่ในเกรด 8 ผลการทดลองพบว่า การให้นักเรียนสังเกตบันทึก และประเมินพฤติกรรมของตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนได้ดีกว่าวิธีควบคุมจากภายนอกเล็กน้อย

โบลสตาด; และจอห์นสัน (Bolstad ; & Johnson. 1972: 443 - 454) ใช้กระบวนการควบคุมตนเองลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนเกรด 1 และเกรด 2 ของนักเรียนจำนวน 38 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงจากภายนอก กลุ่มที่ได้รับการฝึกควบคุมตนเองและกลุ่มที่ครูสอนตามปกติ ผลการทดลองพบว่า การฝึกควบคุมตนเองมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนมากกว่าการเสริมแรงจากภายนอก

แดรบบแมน; และคนอื่นๆ (Drabman; & others. 1973: 10 -16) ใช้วิธีสังเกตและการประเมินตนเองปรับพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของเด็กชายอายุ 9 - 10 ปี จำนวน 7 คน ผลการทดลองพบว่า การสังเกตและการประเมินตนเองทำให้พฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนลดลง

บัลลาร์ด; และกลินน์ (ศศวรรณ เทศศรีเมือง. 2535: 13; อ้างอิงจาก Ballard; & Glynn. 1975: 387 - 398) ศึกษาผลของการสังเกต บันทึกและประเมินตนเองเปรียบเทียบกับ การสังเกตบันทึกและประเมินตนเองร่วมกับการเสริมแรงตนเองที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่งและสัมฤทธิ์ผลในวิชาเขียนเรียงความของนักเรียนเกรด 3 จำนวน 14 คน ผลการทดลองพบว่า การให้นักเรียนสังเกต บันทึก และประเมินตนเองร่วมกับการให้การเสริมแรงตนเองทำให้พฤติกรรมทำงานตามที่ครูสั่ง และสัมฤทธิ์ผลในการเขียนประโยค คำกริยา คำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์เพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐานพฤติกรรมและระยะที่ทำการสังเกต บันทึกและประเมินผลงานโดยไม่ให้การเสริมแรงตนเองสอดคล้องกับการวิจัยของ โทมัส และคอลเลจ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 13 ; อ้างอิงจาก Thomas; & College. 1976: 209 - 210) ซึ่งศึกษาผลของการประเมินตนเองต่อพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเกรด 2 อายุ 7 ปี 5 เดือน ถึง 8 ปี 6 เดือน จำนวน 31 คน ขั้นตอนในการทดลองเป็นแบบ ABABC

ซากอตสกี; และคนอื่นๆ (Sagkotsky; & others. 1978: 242 – 253) ได้ศึกษาผลของการตั้งเป้าหมาย และการสังเกตตนเองต่อพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่งและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 7 จำนวน 67 คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น

3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการตั้งเป้าหมาย กลุ่มที่ 2 ใช้การสังเกตตนเอง และกลุ่มที่ 3 กลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่สังเกตตนเองมีพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่ง และมีความก้าวหน้าในบทเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีการตั้งเป้าหมายไม่มีความก้าวหน้าทั้งพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่ง และความก้าวหน้าในบทเรียนคณิตศาสตร์

งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทยได้มีการนำวิธีการควบคุมตนเองมาประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของ ภรณ์ อินทสร (2526: 72-75) ซึ่งศึกษาผลของการใช้วิธีการควบคุมตนเอง ปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน กลุ่มควบคุม 12 คน ด้วยวิธีการจับคู่ นักเรียนที่มีระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนใกล้เคียงกันมากที่สุด แล้วจัดเข้ากลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุมการทดลองแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะแรกหาพื้นฐานพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ระยะที่ 2 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองใช้วิธีการควบคุมตนเอง ปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมคงเรียนหนังสือตามปกติ ระยะสุดท้ายทำการติดตามผล ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ไม่ใช้การควบคุมตนเอง

ปภาวดี แฉงศิริ (2527: 3 - 7) ได้ศึกษาผลการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลธารวิทยาจังหวัดชุมพร 2 ห้องเรียน จำนวน 54 คน เป็นชาย 34 คน หญิง 20 คน จัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน การวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ ใช้การทดลองแบบ ABF โดยที่ A คือ ระยะรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน B คือ ระยะทดลอง F คือ ระยะติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้

อรพินท์ อนงค์ตระกูล (2528: 3 - 7) ได้ศึกษาผลของการใช้สอนตนเองต่อการลดความหุนหันของเด็กราย 10-12 ปี ในสถานเด็กสงเคราะห์บ้านปากเกร็ด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มสอนตนเองมีความหุนหันลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในปีเดียวกัน อรสา ไทยการุณวงศ์ (2528: 3 - 7) ได้ศึกษาผลของการควบคุมสิ่งเร้าในการเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนยานนาวาวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 5 คน กลุ่มควบคุม 5 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้การควบคุมสิ่งเร้าสามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนได้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรนงค์ วิทยานิพนธ์ (2533: 48 – 50) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเอง และนักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมก่อวินใน ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

กัญจะนา พุ่มมาลา (2534 : 63 – 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการควบคุมตนเองและการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อความกลัวในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างมี 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความกลัวในการพูดหน้าชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเองมีความกลัวในการพูดหน้าชั้นเรียนลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคม

สุพล ชัดเชื้อ (2535: 47 - 48) ได้ศึกษาเปรียบเทียบของการควบคุมตนเองและการปรับเปลี่ยนที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ได้รับการปรับเปลี่ยน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการปรับเปลี่ยน

นอกจากนี้ ศศวรรณ เทศศรีเมือง (2535: 49 – 52) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการชี้แนะที่มีต่อการขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มได้รับการชี้แนะ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเองมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการชี้แนะ

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเองนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียว

(Single Subject Design)

4.1 แบบแผนการวิจัยแบบ A-B-A-B เป็นการวิจัยทางการศึกษาพิเศษในรูปแบบการวิจัยแบบสลับกลับ (Reversal Design)

ผดุง อารยะวิญญู (2546: 70 –74) ได้กล่าวถึงแบบแผนการวิจัยแบบ A-B-A-B ไว้ดังนี้ การวิจัยรูปแบบนี้มีความซับซ้อน เพราะมีขั้นตอนมากกว่าและน่าเชื่อถือมากกว่าที่เรียกว่าสลับกลับก็เพราะว่า มีการกลับไปใช้เส้นฐานอีกครั้งหลังจากมีการจัดการกระทำ (treatment) ครั้งที่ 1 แล้ว ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของตัวแปรต้นหรือวิธีการจัดการกระทำเพียง 1 วิธี จะมีการนำข้อมูลในช่วงเส้นฐาน ครั้งแรกและครั้งที่สองมาเปรียบเทียบกัน ทั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม และแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (หรือวิธีการจัดการกระทำ) กับตัวแปรตาม กล่าวคือ ในช่วงเส้นฐานแรก พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นเป็นจำนวนครั้งที่ค่อนข้างน้อยพอเริ่มให้วิธีการจัดการกระทำพฤติกรรมของเด็กเริ่มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่พอหยุดการจัดการกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์เริ่มลดลงตามลำดับ แต่เมื่อให้วิธีการจัดการกระทำครั้งที่สอง พฤติกรรมของเด็กเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ข้อแนะนำในการใช้รูปแบบการสลับกลับ

ในการใช้รูปแบบการวิจัยแบบนี้ ผู้วิจัยควรปฏิบัติดังนี้

- กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายอย่างชัดเจน
- ศึกษาและบันทึกพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเป้าหมายด้วย
- บันทึกพฤติกรรมในช่วงเส้นฐานเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ครั้งติดต่อกัน
- เริ่มให้วิธีการจัดการกระทำเมื่อพฤติกรรมคงที่แล้ว
- เก็บข้อมูลในช่วงจัดการกระทำอย่างน้อย 5 ครั้งติดต่อกัน
- หยุดให้จัดการกระทำเมื่อทราบแนวโน้มของพฤติกรรม
- เริ่มให้จัดการกระทำอีกครั้งหนึ่งเมื่อพบแนวโน้มของพฤติกรรมลดลง

จากภาพของแบบแผนการวิจัยรูปแบบ A-B-A-B มีความสลับซับซ้อนเพราะขั้นตอนมากกว่าและน่าเชื่อถือมากกว่าเนื่องจากมีการกลับไปใช้เส้นฐานอีกครั้งหลังจากมีการจัดการกระทำ (treatment) ครั้งที่ 1 แล้ว ทั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม อย่างชัดเจน ถือเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นมาจากการวิจัยก็น่าเชื่อถือมากกว่า อีกทั้งมีข้อแนะนำในการวิจัยเพื่อผลการวิจัยที่สมบูรณ์ขึ้น

4.2 ข้อควรพิจารณาในการวิจัยแบบวิธีสลับกลับ A-B-A-B

อัลเบอร์ตโตและเทรัทแมน กล่าวถึงข้อควรพิจารณาในการวิจัยแบบวิธีสลับกลับ A-B-A-B ดังนี้ (Alberto and Troutman. 1990: 157)

1. เมื่อพฤติกรรมเป้าหมายเป็นพฤติกรรมที่เป็นอันตราย เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การทำร้ายผู้อื่น หรือการทำร้ายตนเอง พฤติกรรมลักษณะนี้ ซึ่งพิจารณาในลักษณะนี้ หากเราสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนจากสภาพหนึ่งไปอีกสภาพหนึ่งแล้ว เราไม่ต้องการให้พฤติกรรมกลับไปสู่สภาพเดิมอีก ดังนั้นจึงไม่สมควรใช้วิธีการ A-B-A-B แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้ควรกำหนดช่วงเวลาที่ใช้ในการยุติการใช้การปรับพฤติกรรมให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากนั้นให้รีบดำเนินการในระยะที่ 4 โดยเร็วที่สุด

2. เมื่อพฤติกรรมเป้าหมายไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกลับไปสู่สภาพเดิมได้ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งแล้วเราไม่สามารถเปลี่ยนกลับไปสู่สภาพเดิมได้มากมาย และเป็นพฤติกรรม ที่เกิดการเรียนรู้ เช่น พฤติกรรมที่เปลี่ยนจากการอ่านหนังสือไม่ออกเป็นอ่านหนังสือออกแล้ว หรือพฤติกรรมที่วาดรูปไม่เป็น มาเป็นวาดรูปได้เก่งหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนจากการพูดไม่ชัด มาเป็นพูดชัดเป็นต้น

สำหรับในการใช้วิธีการวิจัยแบบสลับกลับ A-B-A-B นี้มีข้อควรพิจารณาที่สำคัญ 2 อย่าง และที่สำคัญประการแรก คือจะไม่ใช้กับพฤติกรรมที่เป็นอันตราย เนื่องจากพฤติกรรมเหล่านี้เราไม่ต้องการให้กลับไปสู่สภาพเดิมที่เป็นอันตรายอีก พฤติกรรมเหล่านี้เราต้องปรับให้หมดไปและจะไม่ย้อนไปให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ อีก ประการที่สองนั้นพฤติกรรมบางอย่างเมื่อฝึกฝนและทำได้แล้ว เราไม่สามารถกลับไปสู่สภาพเดิมได้อีก เช่น การเขียนหนังสือไม่ได้ มาเป็นเขียนหนังสือได้แล้ว ไม่สามารถกลับไปเขียนหนังสือไม่ได้ อีกแล้ว

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Single Subject Design แบบวิธีสลับกลับ A-B-A-B

ในที่นี้ขอเสนอตัวอย่างของงานวิจัยที่ใช้ในการทดลองแบบสลับกลับ (A-B-A-B) ดังนี้

เย็น ธีระพิพัฒน์ชัย (2541) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กออทิสติก โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ โดยตั้งสมมุติฐานว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก หลังการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ลดลง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติกในชั้นการศึกษาพิเศษที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนมากที่สุด จำนวน 3 คน ในโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ ซึ่งคัดเลือกจากรายงานเบื้องต้นของครูการศึกษาพิเศษจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย

กระบวนการทดลองแบ่งเป็น 4 ระยะ

ระยะที่ 1 (A_1) ครูสอนเด็กออกทิสติกเข้าไปควบคุมชั้นเรียนตามปกติ ยังไม่ให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในขณะที่ทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ในระยะนี้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออกทิสติกทุก 30 วินาที คือ ช่วงเวลาสังเกต 20 นาที บันทึก 10 นาที เป็น 1 ช่วงเวลา มีทั้งหมด 40 ช่วงเวลา ตลอดระยะเวลาการสังเกตพฤติกรรม 20 นาที ใช้เวลา 2 สัปดาห์

ระยะที่ 2 (B_1) ผู้วิจัยใช้หลักการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ระยะนี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์

ระยะที่ 3 (A_1) ผู้วิจัยกลับไปใช้วิธีการตามระยะที่ 1 คือ หยุดให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ระยะที่ 4 (B_1) ผู้วิจัยกลับไปใช้กระบวนการให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอีกครั้ง การนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้กราฟและความถี่ค่าร้อยละของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออกทิสติก

ได้มีผู้ศึกษางานวิจัยที่ใช้การทดลองแบบสลับกลับ (A-B-A-B) อีกรายงานวิจัยหนึ่งอีก ดังนี้

บุญทัน ไกรเพชร (2531) ได้ศึกษาผลการให้การเสริมแรงทางสังคม จากครูที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวโดยได้ตั้งสมมุติฐานว่า นักเรียนที่ได้รับการเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวโดยได้ตั้งสมมุติฐานว่า นักเรียนที่ได้รับการเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลงและเมื่อได้รับการเสริมแรงทางสังคมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 3 คนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล โรงเรียนโสตศึกษา วัดจำปา ตำบลจันทน์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งคัดเลือกจากรายงานเบื้องต้นของครูประจำชั้น การตอบแบบสอบถามของครูประจำวิชา ครูประจำชั้น และจากการเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัย โดยมีการแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (A_1) ผู้ปรับพฤติกรรมควบคุมชั้นตามปกติที่เคยทำอยู่ ยังไม่ให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ในระยะนี้ ผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนทุก 10 นาที ตลอดระยะเวลา 10 นาที

ระยะที่ 2 (B_1) ผู้ปรับพฤติกรรมใช้หลักการปรับพฤติกรรม คือ ให้การเสริมแรงทางสังคมกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและเพิกเฉยกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ระยะที่ 3 (A_1) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรม คือ ไม่ให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ผู้วิจัยปฏิบัติต่อเด็กเหมือนที่เคยปฏิบัติมาก่อนเริ่มการทดลอง

ระยะที่ 4 (B_1) ผู้วิจัยกลับมาใช้ เทคนิคการปรับพฤติกรรมอีกครั้ง

การเสนอผลการวิจัย โดยใช้กราฟแสดงความถี่ และค่าร้อยละ ของพฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้รับการทดลองแต่ละราย

ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า นักเรียนได้รับการเสริมแรงทางสังคมที่เหมาะสม จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น และเมื่อได้รับการเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวลดลง

การวิจัยข้างต้นที่ใช้รูปแบบ (A-B-A-B) นี้จะมีความสลับซับซ้อน เพราะมีขั้นตอนมากกว่า และมีความน่าเชื่อถือมากกว่า เนื่องจาก มีการกลับไปใช้เส้นฐานอีกครั้งหลังจากมีการจัดกระทำครั้งที่ 1 แล้ว ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประสิทธิภาพของตัวแปรต้น หรือการจัดการกระทำเพียง 1 วิธี และมีการนำข้อมูลในช่วงเส้นฐาน ครั้งแรกและครั้งที่สองมาเปรียบเทียบกัน ทั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่มีประสิทธิผลโดยแท้จริง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลอง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนนอกทิสติกอายุ 11 ปีที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เรียนร่วมกับเด็กปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนนอกทิสติกอายุ 11 ปีที่สามารถสื่อสารได้ฟังคำสั่งเข้าใจที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 1 คนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 2 ที่ โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. เทคนิคการควบคุมตนเอง
2. แบบสำรวจตัวเสริมแรง
3. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self – Control)

1.1 การสร้างและหาคุณภาพของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง มีขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการควบคุมตนเอง

1.1.2 สร้างแผนการสอนเทคนิคการควบคุมตนเองให้สอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า นำแผนการสอนเทคนิคการควบคุมตนเองที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษและด้านการปรับพฤติกรรม จำนวน 3 ท่าน คือ ดร.พัชรี จิพัฒน์กุล ดร.นิรัชรินทร์ชำนาญกิจและอาจารย์จำเริญ สังข์มุสิกานนท์ จากนั้นมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีดำเนินการ และระยะเวลาในการทดลอง

1.1.3 นำเทคนิคการควบคุมตนเอง ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาใช้ในการวิจัย

1.2 ลักษณะและวิธีการดำเนินการของเทคนิคการควบคุมตนเอง เป็นวิธีเพื่อใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนและผู้วิจัยร่วมกันกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายมีรายละเอียดดังนี้

1) นักเรียนทราบว่าพฤติกรรมเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน ขณะที่มีการเรียนการสอน

2) นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น

3) ร่วมกำหนดระดับของพฤติกรรมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง

ก่อนการทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะใช้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ 3 อย่าง ให้เหมาะสมกับความชอบของนักเรียน โดยการพิจารณาให้สิ่งเสริมแรงแก่นักเรียนมีเกณฑ์การพิจารณา คือ

1) สัปดาห์ที่ 1 ฝึกให้นักเรียนทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง มี ขั้นตอน คือ ให้นักเรียนฝึกทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองโดยผู้วิจัยจะคอยเตือนเด็กหรือจับมือเด็กทำการบันทึกด้วยตนเองร่วมกับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

2) สัปดาห์ที่ 2-3 ผู้วิจัยฝึกให้นักเรียนทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง โดยครั้งนี้เมื่อเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นผู้วิจัยจะคอยเตือนนักเรียนด้วยวาจา เช่น “อ๊ะ” หรือ “เช็คพฤติกรรมแล้วหรือยัง”

3) สัปดาห์ที่ 4-5 ผู้วิจัยเริ่มให้นักเรียนทำการบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้ดำเนินการเช่นเดียวกับการฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม แต่นักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด คือ

- ประเมินพฤติกรรมตนเอง
- กำหนดเกณฑ์เป้าหมายด้วยตนเอง
- เลือกตัวเสริมแรงด้วยตนเอง
- นักเรียนทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายของนักเรียน เพื่อทำการตรวจสอบความแม่นยำในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองของนักเรียนร่วมด้วยทุกครั้ง

ขั้นที่ 3 นักเรียนประเมินผลและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง ในระยะการฝึกสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายหรือระยะการสังเกตพฤติกรรมเป้าหมาย มาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อนำผลที่ได้ไปพิจารณาการได้รับสิ่งเสริมแรง

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันหาค่าความสอดคล้องของการสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกที่ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึก นำมาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงตามเงื่อนไขที่กำหนดตั้งรายละเอียดต่อไป

2. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

2.1 วิธีการสร้างแบบสำรวจตัวเสริมแรงดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และสำรวจคุณภาพหรือชนิดของตัวเสริมแรงให้เหมาะสมกับผู้ที่ได้รับการเสริมแรง

2.1.2 สร้างแบบสำรวจตัวเสริมแรงให้สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับผู้ได้รับการเสริมแรงแต่ละคน

2.1.3 นำแบบสำรวจตัวเสริมแรงไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการปรับพฤติกรรม จำนวน 3 ท่าน ดร.พัชรี จีพัฒนกุล ดร.นิรัชรินทร์ชำนาญกิจ และอาจารย์จำเป็น สังข์มุสิกานนท์

2.1.4 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสำรวจตัวเสริมแรงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปใช้สำรวจตัวเสริมแรงในการวิจัย

2.2 ลักษณะของแบบสำรวจตัวเสริมแรง เป็นแบบข้อความโดยการสัมภาษณ์เด็ก ร่วมกับการสังเกตและสอบถามผู้ปกครอง แล้วทำการกรอกข้อมูลลงในแบบสำรวจตัวเสริมแรง

ตัวอย่างแบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ นามสกุล..... อายุ ปี
วันที่ เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสิ่งของที่นักเรียนชอบมากที่สุด จำนวน 5 อย่าง พร้อมทั้งเขียนเรียงลำดับ
สิ่งของตามความชอบ ตั้งแต่ลำดับที่ 1-3 ลงในช่องว่าง โดยลำดับที่ 1 หมายถึง สิ่งที่
นักเรียนมีความต้องการมากที่สุด และ ลำดับที่ 3 หมายถึง สิ่งที่นักเรียนมีความต้องการ
น้อยที่สุด

1.....

2.....

3.....

2.3 การใช้แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ผู้วิจัยสำรวจตัวเสริมแรงด้วยการสัมภาษณ์เด็กกลุ่มตัวอย่าง โดยถามถึง
ความชอบหรือความต้องการของเด็กกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงนำคำตอบมาพิจารณาคัดเลือกตัว
เสริมแรงที่เหมาะสม มีเกณฑ์ ดังนี้

ผู้วิจัยจัดหาได้ง่าย

ราคาไม่แพง

เป็นสิ่งที่เด็กต้องการ

ตัวเสริมแรงที่ได้นี้ ผู้วิจัยจะนำมาถามเด็กอีกครั้ง โดยให้บอกลำดับสิ่งของที่
ต้องการมากที่สุดไปน้อยที่สุด เพื่อนำมาใช้เป็นสิ่งเสริมแรงในระยะทดลองต่อไป

3. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก

3.1 แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก

3.1.1 การสร้างและหาคุณภาพของแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก
มีดังนี้

1) สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมของเด็กออทิสติกตามนิยามศัพท์เฉพาะที่
ผู้วิจัยได้กำหนดจากการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกพฤติกรรม
ก้าวร้าวของเด็กออทิสติกร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกในชั้นเรียนช่วงก่อน
ระยะทดลอง

2) นำแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพิเศษด้านการปรับพฤติกรรม จำนวน 3 ท่านคือดร.พัชรี จิวพัฒนกุล ดร.นิรัชรินทร์ ชำนาญกิจและอาจารย์จำเป็น สังข์มุสิกานนท์ ตรวจสอบรายละเอียดแบบบันทึกพฤติกรรม

3) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2 ลักษณะแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก เป็นแบบบันทึกที่ใช้ในการสังเกตแบบความถี่(Frequency Recording) ที่เกิดในช่วงเวลาเรียน โดยบันทึกพฤติกรรมทุกวันๆ 40 นาที(ในช่วง 40 นาทีสุดท้ายของคาบเรียน)ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก

ชื่อเด็ก..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ชื่อผู้สังเกต..... เวลาที่สังเกต เวลา..... น. ถึงน.

พฤติกรรมเป้าหมาย : พฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรม	ความถี่	รวม (ครั้ง)

3.1.3 การใช้แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจ ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้
- 2) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ศึกษาเนื้อหาของพฤติกรรมก้าวร้าว และบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง
- 3) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน โดยไม่รบกวนการเรียนการสอน โดยทำการบันทึก เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)

4) ผู้วิจัยฝึกให้กลุ่มตัวอย่างใช้แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อใช้ในการฝึกเทคนิคการควบคุมตนเองในระยะทดลอง

ช่วงการฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมาย

ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองในแต่ละครั้ง นักเรียนจะได้รับสิ่งเสริมแรงตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ

ถ้านักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมาย ได้สอดคล้องกับผู้วิจัยคิดเป็นร้อยละ 10- 25 นักเรียนจะได้รับสิ่งเสริมแรงที่เลือกไว้ลำดับที่ 3

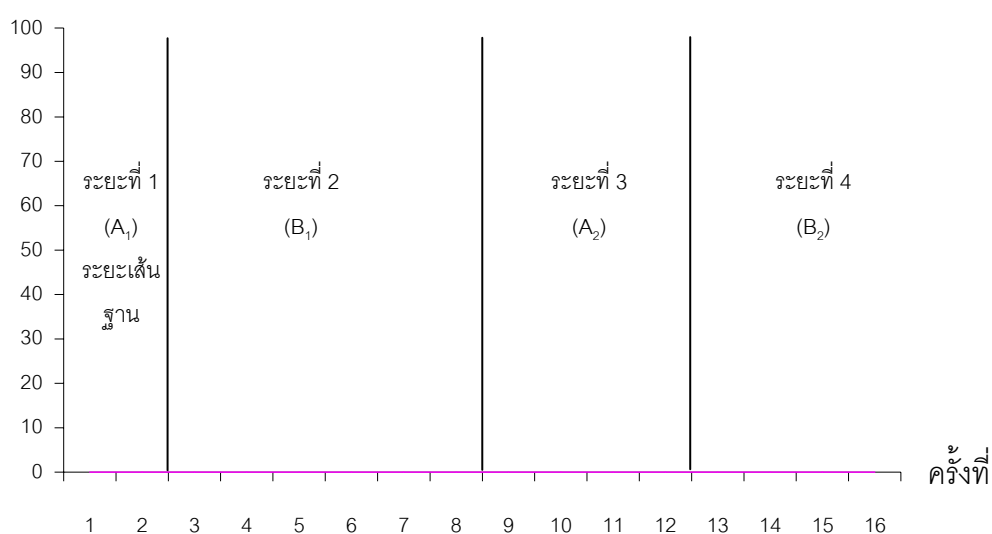
ถ้านักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมาย ได้สอดคล้องกับผู้วิจัยคิดเป็นร้อยละ 26 - 50 นักเรียนจะได้รับสิ่งเสริมแรงที่เลือกไว้ลำดับที่ 2

ถ้านักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมาย ได้สอดคล้องกับผู้วิจัยคิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป นักเรียนจะได้รับสิ่งเสริมแรงที่เลือกไว้ลำดับที่ 1

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบ A – B – A – B แบบสลับกลับ (Haughessy; Zechmiester; & Zechmiester. 2000 : 352) ดังตัวอย่างแผนภูมิ

การเกิดพฤติกรรม (ครั้ง)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

ระยะที่ 1 (A_1) หมายถึง ระยะเส้นฐานพฤติกรรมใช้เวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยที่เด็กยังไม่ได้รับการฝึกโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง

ระยะที่ 2 (B_1) หมายถึงระยะการจัดกระทำด้วยการฝึกโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ จำนวน 10 ครั้ง

ระยะที่ 3 (A_2) หมายถึงระยะถอดถอน หยุดทำการฝึกโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ จำนวน 4 ครั้ง

ระยะที่ 4 (B_2) หมายถึงระยะการจัดกระทำด้วยการฝึกโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเองอีกครั้ง เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์จำนวน 4 ครั้ง

วิธีดำเนินการทดลอง

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขออนุญาตผู้อำนวยการของโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการทดลอง
2. ขออนุญาตผู้ปกครองของเด็กออทิสติกและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการสังเกตบันทึกพฤติกรรมและทำการทดลอง
3. เลือกผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คน โดยมีหลักในการเลือกผู้ช่วยวิจัยต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการปรับพฤติกรรม และให้ผู้ช่วยวิจัยทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการทดลอง ในเรื่องโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
4. ทำการฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมร่วมกันให้ได้ตรงกัน ที่ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป จึงเริ่มดำเนินการทดลอง โดยการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 4 ระยะ คือ ระยะเส้นฐาน ระยะการจัดกระทำ ระยะถอดถอน และระยะการจัดกระทำ อีกครั้ง
5. นำค่าที่ได้จากการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป การสังเกตจะมีความเชื่อถือได้ โดยใช้สูตร

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (ร้อยละ)} = \frac{\text{จำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้น้อยกว่า}}{\text{จำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้มากกว่า}} \times 100$$

ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนของเทคนิคการควบคุมตนเองในภาคเรียนที่ 1 การศึกษา 2550 ใช้เวลา 6 สัปดาห์ ทุกวัน ๆ 40 นาที (ในช่วง 40 นาทีสุดท้ายของคาบเรียน) รวมทั้งสิ้น 20 ครั้ง โดยใช้การทดลองแบบสลับกลับ (A – B – A – B) ซึ่งแบ่งการทดลองเป็น 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน (A₁) ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1) โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่า

สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ในระยะที่ 1 นี้ ยังไม่นำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเองมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างแต่ให้นำค่าของแต่ละคนมาเขียนกราฟเพื่อดูระดับพฤติกรรมก้าวร้าว

2. ระยะที่ 2 ระยะการจัดกระทำ (B₁) ใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2 - 4) เป็นการนำเทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้ในการสอนครูกับเด็กควบคู่กัน (ในช่วง 40 นาทีสุดท้ายของคาบเรียน) โดยให้ผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม แล้วนำค่าที่ได้มาเขียนกราฟเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม

3. ระยะที่ 3 ระยะถอนถอน (A₂) ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 5) ในระยะนี้ผู้วิจัยหยุดการฝึกเทคนิคการควบคุมตนเอง เพื่อติดตามผลและศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

4. ระยะที่ 4 ระยะการจัดกระทำ (B₂) ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 6) เป็นการนำเทคนิคการควบคุมตนเองอีกครั้ง มาใช้ วันละ 40 นาที (ในช่วง 40 นาทีสุดท้ายของคาบเรียน) โดยให้ผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม แล้วนำค่าที่ได้มาเขียนกราฟเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอีกครั้ง เมื่อได้รับ treatment เข้าทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดเวลาการสังเกตผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง แล้วจดบันทึกเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์และเขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าว

ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและบันทึกลงเป็นกราฟ เพื่อแสดงผลการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังการฝึกเทคนิคการควบคุมตนเองโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางและกราฟเส้น

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของการเกิดพฤติกรรมคำนวณได้จากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ.

2528 : 75)

2. ค่าเฉลี่ยของการเกิดพฤติกรรมคำนวณได้จากสูตร (ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ.

2528 : 75)

$$\bar{X} = \frac{\sum f}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของความถี่

$\sum f$ แทน ผลรวมความถี่ของพฤติกรรม

N แทน จำนวนครั้งของการสังเกตพฤติกรรม

2. ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องคำนวณได้จากสูตร (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2545 : 76)

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (ร้อยละ)} = \frac{\text{จำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้น้อยกว่า}}{\text{จำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้มากกว่า}} \times 100$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการทดลอง และการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{x}$, N , F , $\sum f$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก ในช่วงเส้นฐานและช่วงการปรับพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเองผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ออทิสติก จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ของผู้วิจัยและนักเรียน

ระยะที่	ครั้งที่	ค่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว		ค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้อง (ร้อยละ)
		ผู้วิจัย	นักเรียน	
1 (ระยะเส้นฐาน)	1	14		
	2	15		
	3	15		
	4	11		
	5	10		
		ค่าเฉลี่ย = 13		
2 (ระยะจัดกระทำ)	6	10	2	20.00
	7	8	5	62.50
	8	9	3	33.33
	9	12	8	66.66
	10	6	2	33.33
	11	13	10	76.92
	12	10	7	70.00
	13	11	4	36.36
	14	10	8	80.00
	15	9	5	55.55
ช่วงที่ 1	16	12	10	83.33
		ค่าเฉลี่ย = 10		
ช่วงที่ 2	17	7	6	
	18	9	5	
	19	4	3	
	20	4	2	
		ค่าเฉลี่ย = 6		

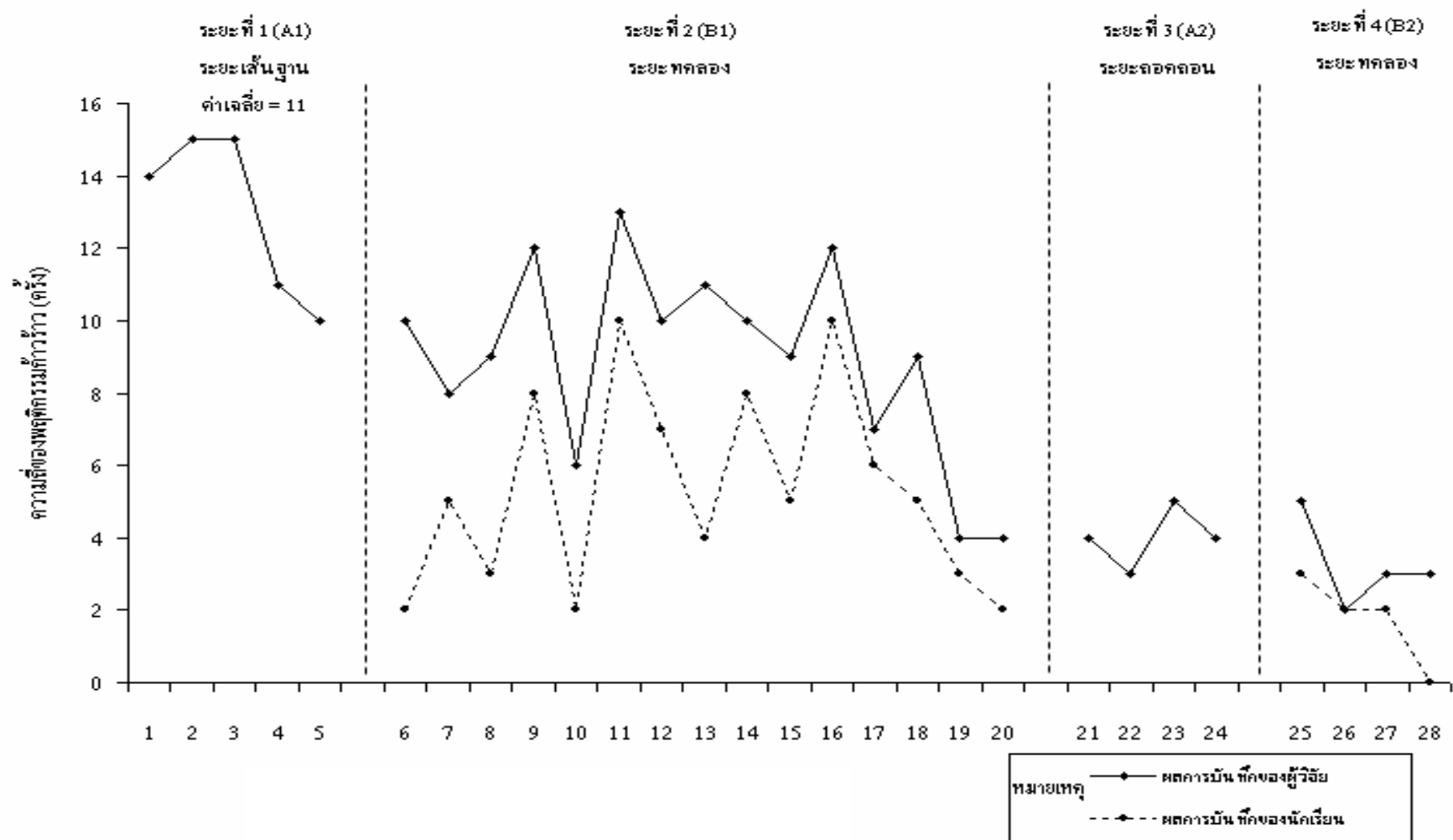
ตาราง 1 (ต่อ)

ระยะที่	ครั้งที่	ค่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว		ค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้อง (ร้อยละ)
		ผู้วิจัย	นักเรียน	
3 (ระยะทดลอง)	21	4		
	22	3		
	23	5		
	24	4		
	ค่าเฉลี่ย	4		
4 (ระยะจัดกระทำ)	25	5	3	
	26	2	2	
	27	3	2	
	28	3	0	
	ค่าเฉลี่ย	3.25		

☐ ระยะที่ผู้วิจัยสอนให้เด็กสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง
ระยะที่เด็กสามารถสังเกตด้วยตนเองตรงกับผู้วิจัยที่ค่าสัมประสิทธิ์

☐ ความสอดคล้องตั้งแต่ 50% ขึ้นไป อย่างน้อย 3 ครั้ง ติดต่อกัน

☐ ระยะที่เด็กสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง

ภาพประกอบ 2 แสดงความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้วิจัยและนักเรียน

ตาราง 1 และภาพประกอบ 2 แสดง พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก ซึ่งพบว่า หลังจากการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองแล้ว เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 (ระยะพื้นฐาน) เป็นการบันทึกของผู้วิจัยโดยยังไม่มีการจัดกระทำใดๆพบว่ามีค่าความถี่พฤติกรรม อยู่ในช่วง 10 – 15 ครั้ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13 ครั้ง

ระยะที่ 2 (ระยะจัดกระทำ) เป็นการปรับพฤติกรรม โดยการนำเทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้ซึ่งประกอบด้วย

ช่วงที่ 1 คือ ช่วงการฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองของนักเรียนมีค่าความถี่ของพฤติกรรมที่บันทึกโดยผู้วิจัย อยู่ในช่วง 6 -13 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10 ครั้ง ส่วนค่าความถี่ของพฤติกรรมที่บันทึกโดยนักเรียน อยู่ในช่วง 2 - 10 โดยในครั้งที่ 14 , 15 , 16 นักเรียนสามารถบันทึกได้สอดคล้องกับผู้วิจัยโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 50 % ขึ้นไป ติดต่อกัน 3 ครั้ง และ ช่วงที่ 2 ช่วงการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง จากการบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายโดยผู้วิจัยอยู่ในช่วง 4- 9 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6 ส่วนการบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายของนักเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมเป้าหมายในระยะพื้นฐาน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง จากค่าเฉลี่ย 13 ครั้ง เหลือเพียง 6 ครั้ง

ระยะที่ 3 (ระยะถอดถอนการจัดกระทำ) การใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า พฤติกรรมเป้าหมายที่ได้จากการบันทึกของผู้วิจัย อยู่ในช่วง 3 – 5 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 โดยเป็นไปได้ว่าพฤติกรรมเป้าหมายนี้มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น

ระยะที่ 4 (ระยะจัดกระทำ) เป็นการนำเทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้อีกครั้งหนึ่งเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ มีค่าความถี่ของพฤติกรรมที่บันทึกโดยผู้วิจัยอยู่ในช่วง 2 – 5 ครั้ง และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ครั้ง ส่วนค่าความถี่ของพฤติกรรมที่บันทึกโดยนักเรียนอยู่ในช่วง 0 – 3 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระยะที่ 1 (ระยะพื้นฐาน) และระยะที่ 3 (ระยะถอดถอนการจัดกระทำ) พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกหลังการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกก่อนและหลังการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง

สมมุติฐานในการวิจัย

พฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกลดลงหลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองที่มีต่อการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในห้องเรียน
2. ผลของการศึกษานี้จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อครู นักจิตวิทยา และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลนักเรียนออทิสติก ที่จะนำเทคนิคการควบคุมตนเองไปใช้ในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกในห้องเรียนและนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมอื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร เป็นนักเรียนออทิสติกอายุ 11 ปี ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเรียนร่วมกับเด็กปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนออทิสติกอายุ 11 ปี ที่สามารถสื่อสารได้ ฟังคำสั่งเข้าใจที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 2 ในโรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่) สังกัดสำนักงานเทศบาล อำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา จำนวน 1 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ เทคนิคการควบคุมตนเอง

2.2 ตัวแปรตาม พฤติกรรมก้าวร้าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self - control)

2. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

3. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีดำเนินการทดลอง

ขั้นการทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการตรวจเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย และขออนุญาตผู้อำนวยการของโรงเรียน ที่มีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการทดลอง

2. ขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ปกครองเด็กออกติดักที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการสังเกตบันทึกพฤติกรรมและทำการทดลอง

3. เลือกผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คน โดยมีหลักในการเลือกต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการปรับพฤติกรรม เมื่อคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยได้แล้วจึงชี้แจงให้ผู้ช่วยวิจัยทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการทดลอง ในเรื่องเทคนิคการควบคุมตนเองการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วทำการฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมร่วมกันให้ได้ตรงกันที่ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป จึงเริ่มดำเนินการทดลอง โดยการดำเนินการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่าง 4 ระยะ คือ ระยะพื้นฐาน ระยะการทดลอง ระยะถอดถอน และระยะทดลองให้ treatment อีกครั้งแล้วนำค่าที่ได้จากการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมแต่ละครั้งไปหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 80 % การสังเกตจะมีความเชื่อถือได้

ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนของเทคนิคการควบคุมตนเองในภาคเรียนที่ 1 การศึกษา 2550 ทุกวันละ 40 นาที (ในช่วง 40 นาที สุดท้ายของคาบเรียน) โดยใช้การทดลองแบบสลับกลับ (A – B – A – B) ซึ่งแบ่งการทดลองเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน (A_1) ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1) โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหา

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องในระยะที่ 1 นี้ยังไม่นำเทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างแต่ให้นำค่าของแต่ละคนมาเขียนกราฟเพื่อดูระดับพฤติกรรมก้าวร้าว

ระยะที่ 2 ระยะการจัดกระทำ (B_1) ใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2 - 4) เป็นการนำเทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้ในช่วงการสอนวันละ 40 นาที (ในช่วง 40 นาทีสุดท้ายของคาบเรียน) โดยให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแล้วนำค่าที่ได้มาเขียนกราฟเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม

ระยะที่ 3 ระยะถดถอย (A_2) ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 5) ในระยะนี้ผู้วิจัยหยุดการฝึกเทคนิคการควบคุมตนเอง เพื่อติดตามผลและศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ระยะที่ 4 ระยะการจัดกระทำโดยการนำเทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้อีกครั้ง (B_2) ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 6) โดยให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม แล้วนำค่าที่ได้มาเขียนกราฟ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอีกครั้งเมื่อได้รับการจัดกระทำซ้ำ

ทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดเวลาการสังเกตผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง แล้วจดบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กเพื่อนำไปวิเคราะห์และเขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก ก่อนและหลังการฝึกเทคนิคการควบคุมตนเองโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางและกราฟเส้น

สรุปผลการวิจัย

เด็กออทิสติกที่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงระยะเส้นฐานเด็กยังไม่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเองเด็กยังมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นเมื่อเด็กได้รับการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเองเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทคนิคการควบคุมตนเองทำให้เด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการจดจ่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเขามากขึ้น และการจดจ่อกับหรือตั้งใจสังเกตพฤติกรรมตนเองนั้น ทำให้เด็กลดพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลง ต่อมาเมื่อมีการถอดถอนการจัดกระทำโดยการงดการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ในระยะที่ 3 หรือระยะ (A₂) พฤติกรรมกลับมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอีก นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า เทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้อีกครั้งในระยะที่ 4 หรือ (B₂) พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กมีแนวโน้มที่จะลดลงอีก นั้นย่อมแสดงว่า เทคนิคการควบคุมตนเองเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กเปลี่ยนแปลงจริงเป็นระยะถอดถอนพฤติกรรมก้าวร้าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระยะเวลาในการถอดถอนน้อยเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเส้นฐาน

สรุปได้ว่าเด็กออทิสติกที่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการควบคุมตนเองเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่มีการวางแผนและการกระทำอย่างเป็นระบบที่ใช้วิธีการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของพฤติกรรม เงื่อนไขการเสริมแรง นักเรียนได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง ประเมินพฤติกรรมด้วยตนเองพร้อมทั้งได้รับการเสริมแรงที่กำหนดไว้ซึ่ง ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ เกิดแรงจูงใจที่จะลดพฤติกรรม ดังที่ คอมเมียร์และคอมเมียร์ (Comier; & Comier . 1979: 476) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง คือ กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใด หรือหลายวิธีรวมกันเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยบุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและกระบวนการที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง

อีกทั้งจะเห็นว่าในเทคนิคการควบคุมตนเองนักเรียนจะได้รับสิ่งเสริมแรงตามที่กำหนดไว้ตามเป้าหมาย สอดคล้องกับหลักการปรับพฤติกรรมตามทฤษฎี การเรียนรู้การวางแผนเงื่อนไขแบบการกระทำ ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของสกินเนอร์ที่ว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของบุคคลจะเปลี่ยนไปเนื่องจากผลของการกระทำหรือผลกรรมที่เกิดในสภาพแวดล้อมนั้น ผลกรรมใดที่ได้รับการเสริมแรงจะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น อันเป็นผลเนื่องจากผลกรรมที่ตามหลังพฤติกรรมนั้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต . 2543: 32 – 33) ดังนั้นเมื่อพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จะเห็นได้ว่า ใน

ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นระยะเส้นฐานนั้น นักเรียนยังแสดงตามพยาธิสภาพของนักเรียน เนื่องจากยังไม่มี การวางเงื่อนไข และการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใด เมื่อทำแล้วจะได้รับรางวัล แต่ในช่วงที่ 2 คือ ระยะ การจัดกระทำ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกเทคนิคการควบคุมตนเองและได้รับการวางเงื่อนไขการ เสริมแรง จะเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เนื่องจากเด็กเรียนรู้ที่จะแยกแยะได้ว่า เมื่อแสดง พฤติกรรมใดจะได้สิ่งเสริมแรงที่ต้องการ ระยะที่ 3 ระยะถดถอยและระยะที่ 4 ระยะการจัด กระทำอีกครั้ง โดยการให้เทคนิคการควบคุมตนเองซ้ำอีกครั้ง พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ยังคงลดลง สอดคล้องกับหลักการที่ว่า การเสริมแรงทางบวกเป็นการเพิ่มความถี่ของการเกิด พฤติกรรม และยังทำหน้าที่ในการทำให้พฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมออีกด้วย (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต . 2543: 172)

ผลงานการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา กาแก้ว (2541: บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับก่อน ประถมศึกษา จากการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เด็กที่มีปัญหาทาง พฤติกรรม เมื่อได้รับการปรับพฤติกรรมจากการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ปรากฏว่าพฤติกรรม ก้าวร้าวลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสา พงษ์ผล (2546: 39) ที่ได้ศึกษา การ เปรียบผลของการปรับสินไหมและควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตำหรุ อำเภอปรางบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในการเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจะแสดงให้เห็นได้ว่าการควบคุมตนเอง ถือเป็นวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวใน ชั้น เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะในการลดพฤติกรรมนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ของ พฤติกรรม และได้รู้จักการสังเกตของตนเอง ตลอดจนสามารถบันทึกและประเมินพฤติกรรมของ ตนเองได้ พร้อมทั้งยังมีแรงเสริมให้เกิดแรงจูงใจที่จะลดพฤติกรรมก้าวร้าวของตนทำให้นักเรียนมี พฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ร่วมกับการเสริมแรง และการให้ การเสริมแรงเป็นการให้ทุกครั้งที่นักเรียนสามารถทำตามเงื่อนไขได้ แต่เพื่อให้เด็กสามารถแสดง

พฤติกรรมที่คงทนมากขึ้น การให้การเสริมแรงอาจปรับเปลี่ยนแบบการให้สิ่งเสริมแรงแบบเบี้ยอรรถกร (Token economy)

1.2 การปรับพฤติกรรมโดยการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ควรเพิ่มช่วงเวลาในการฝึกให้นานมากยิ่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีระยะเวลาในการฝึกการควบคุมตนเองได้มากขึ้น ทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป

1.3 วิธีการปรับพฤติกรรมแบบเทคนิคการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย 2 วิธีคือการควบคุมตนเอง และการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งพบว่าใช้ได้ผล ดังนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่มีความรู้เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม สามารถนำไปใช้ในการลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเรียนของนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยโดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมาใช้ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก

2.2 การศึกษาอาจใช้วิธีการเสริมแรงในรูปแบบอื่นๆ เช่น DRI หรือ DRO ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญจะนา พุ่มมาลา. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อความกลัวในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชีระวัฒน์ นิเจนตร. (2526). สุขภาพจิต-สังคมในโรงเรียนกัลป์สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตพระโขนง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เดโช สนวนานนท์. (2520). ประทานครมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธีรพร อุวรรณโณ. (2525). “เด็กกับสังคม” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นวลละออ สุภาพล. (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญทัน ไกรเพชร. (2531). การทดลองปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่มีต่อความบกพร่องทางการได้ยินชั้นอนุบาลโดยใช้วิธีการเสริมแรงทางสังคม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปภาวดี แจ่มศิริ. (2527). ผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ผดุง อารยะวิญญู (2540). การวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2546). วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- _____. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ผดุง อารยะวิญญู; และคณะ (2546). วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). การปรับปรุงพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งกาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรทิพย์ ทรัพย์สิน. (2532). การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ชูทัย. (2521). “การให้คำปรึกษากลุ่ม” เอกสารประกอบการสอนวิชาการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญแข ลีมศิลา. (2545). “ออทิสซึมในประเทศไทย”: จากตำราประสบการณ์ในเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง ครู หมอ พ่อแม่: มิติการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2542). การรักษาออทิสซึมเบื้องต้นในโรงพยาบาลประสาทไวยไทยปทุม. (ออนไลน์): <http://www.kus.ku.ac.th/autism/information/drpenkae/index.html>. วันที่สืบค้น 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- _____. (2540). การวินิจฉัยโรคออทิสซึม. สมุทรปราการ: โรงพยาบาลยุวประสาทไวไทยปทุม.
- _____. (2538). “ออทิสซึม” ในจิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ภรณ์ อินทศร. (2523). ผลงานการใช้การควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เย็น ธีรพัฒน์ชัย. (2541). การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์. ปรินูญานิพนธ์ (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รจนา ทรรทรานนท์. (2527). เด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: เลเซอร์กราฟิกส์การพิมพ์.
- ราศรี ธรรมนิยม. (2526). วิธีแก้ปัญหาลูกรัก. กรุงเทพฯ: บ็อคส์เอเจนส์.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2537). คู่มือสำหรับพ่อแม่ออทิสติก. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิง.
- ศศวรรณ เทศศรีเมือง. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองการชี้แนะที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2543). *จิตวิทยาเด็กพิเศษแนวคิดสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

สมพร สุทัศน์ีย์. ม.ร.ว. (2522). *การศึกษาผลการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมเจียบหรี่
ผิดปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุพล ชัดเชื้อ. (2535). *การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับเปลี่ยนที่มีต่อ
พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสถียรนารี
กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสถียร ศรีรัตน์. (2522). *ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

หทัย ชิดานนท์. น.พ. (2527, มิถุนายน). “ภาพทางสุขภาพจิตของความมั่นคงของชาติ,” *วารสาร
จิตวิทยาคลินิก*. 15(1): 57-60.

อรนงค์ วิทยานิพนธ์. (2533). *การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่
ช่องลมกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรพินธ์ อนงค์ตระกูล. (2528). *ผลของการใช้สอนตนเองต่อการลดความหุนหันของเด็กราย 10-12 ปี
ในสถานสงเคราะห์เด็ก*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อรสา ไทยการุณวงศ์. (2528). *ผลของการใช้ควบคุมสิ่งเร้าในการเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อัมพร โอตระกูล. (2527, เมษายน-มีนาคม). “พฤติกรรมก้าวร้าว,” *วารสารสุขภาพจิต*. 7: 63-69.

อุมาพร ดังคสมบัติ. (2545). *ช่วยลูกออกนิสัย*. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.

_____. (2544). *สร้าง EQ ให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.

Alberto, P.A.; & A.C. Troutman. (1990). *Applied Behavior Analysis for Teacher*. 3rd ed.
Columbus, Ohio: Meniff Publishing Company.

- Bach, George R.; & Dentisch, M. Ronald. *Pairing*. (1970). New York: The New Hearst Corp.
- Berkowitz, Leonard. (1970). *Advances in Experimental Social Psychology*. New York, Academic Press
- Bolstad, Orin D.; & Stephen M. Johnson. (1972, July). "Self – Regulation in the Modification of Disruptive Classroom Behavior," *Journal of Applied Behavior Analysis*. 5: 443 -454 .
- Buck, W.H. and L.S.Cormier. (1979). *Interviewing Strategies for Helpers: A Guide to Assessment, Treatment, and Evaluation*. Monterey, California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Buss, A.H. (1961). *The Psychology of Aggression*. New York , John Wiley and Sons .
- Connell, H.M.(1979). "Delinquent Behavior." *Essentials of Child Psychiatry*. London: Blackwell Scientific Publication.
- Cummings E. Mark, Ronald J. Lannotti; & Carolyn Zahn – Wavier. (1989, August). "Aggression Between Peers in Early Childhood: Individual Continuity and Development Change," *Child Development*. 60(4): 887 – 895.
- Dalton, Richard; & Forman A. Marc. (2000), "Pervasive Developmental Disorder and Childhood Psychosis." In *Nelson Textbook of Pediatrics*. 16th ed. Edited by Richard E. Behrman. Robert M. Kliengman and Hal B. Jensen. Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Drabman. Ronald S., Robert Spitalnik; & Daniel K. O'Leary. (1973, May). "Teaching Self–Control to Disruptive Children," *Journal of Abnormal Psychology*. 8(2): 10-16.
- Freedman, Carl and Smith Sears. (1970). *Social Psychology*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.
- Goldstein, J.H.(1975). *Aggression and Crime of Violence*. London: Oxford University Press.
- Graziano, M.A. (2002). *Developmental Disabilities*. Boston: Allyn & Bacon.
- Grusec, Joan H.; & Hugh Lytton. (1954). *Social Development: History, Theory and Research*. New York: Springer – Verlag .

- Kanfer, Frederick H. and Jeanne S. Phillips. (1970). *Learning Foundations of Behavior Theory*. New York: John Wiley & Sons.
- Mayer, Martha Jane. (1990, June). "Effects of Vidiotaped Peer Interactions on the Behavior of Hyperactive–Aggressive, and Comparison Boys," *Dissertation Abstracts International*. 50(12): 3919 – A.
- Mikukus, W. (1978). *Behavior Modification*. New York: Harper and Row.
- Miller, L.K. (1980). *Principle of Everyday Behavior Analysis*. 2nd ed. California : Wadsworth.
- O'Leary, S.G.; & K.D. O'Leary. (1976, July). "Application of self – control Procedures by children: A review," *Journal of Applied Behavior Analysis*. 473 -476
- Pieangelo, R. (2003). *The Special Educator's books of List. Second Edition*. John Wiley & Research Methods in Psychology. London: Sage Publication.
- Sagotsky, Gerald, Charlotte K. Patterson; & Mark R. Lepper. (1978, April). "Training Children's Self- Control: A Field Experiment in Self-Monitoring and Goal – Setting in the Classroom," *Journal of Experimental Child Psychology*. 2(5): 242–253.
- Siegel Bryna. (1996). *The World of the Autistic Child: Understanding and Teaching Autistic Spectrum Disorders*. New York: Oxford University Press.
- Teplin, S.W. (1999). "Autism and Related Disorders" in *Developmental Behavioral Pediatrics*. (3rd ed.). Edited by Medline. William B. Carey and Allen C. Crocker. Philadelphia: W.B. Saunders.
- Thoresen, Carl E.; & Michael J. Mahoney. (1974). *Behavioral Self – Control*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Watson, David L.; & Roland G. Tharp. (1972). *Self – Directed Behavior: Self-Modification for Personal Adjustment*. California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Wilson. Terence G.; & Daniel K. O'Leary. (1980). *Principles of Behavior Therapy*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.
- Yang, S. (2004). (online). Autism Spectrum Disorder. Available: <http://www.smartjourners.com/>. Retrieved August 25, 2006.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเทคนิคการควบคุมตนเอง

ประวัติผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบบันทึกพฤติกรรมและเทคนิคการควบคุมตนเอง

ดร.พัชรี จิวพัฒนกุล

รองคณบดี คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ดร. นิรัชรินทร์ ชำนาญกิจ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อาจารย์จำเป็น สังข์มุสิกานนท์

อาจารย์ภาควิชาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ภาคผนวก ข

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก

ชื่อเด็ก.....

วันที่สังเกต.....

ชื่อผู้สังเกต.....

เวลาที่สังเกต เวลา..... น. ถึง..... น.

พฤติกรรมเป้าหมาย : พฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรม	ความถี่	รวม (ครั้ง)
ก้าวร้าว		

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสิ่งของที่นักเรียนชอบมากที่สุด จำนวน 3 อย่าง พร้อมทั้งเขียนเรียงตามลำดับสิ่งของตามความชอบ ตั้งแต่ลำดับที่ 1-3 ลงในช่องว่าง โดยลำดับที่ 1 หมายถึง สิ่งที่นักเรียนมีความต้องการมากที่สุด และลำดับที่ 3 หมายถึง สิ่งที่นักเรียนมีความต้องการน้อยที่สุด

1.....

2.....

3.....

ภาคผนวก ค

เทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง

เทคนิคการควบคุมตนเอง

ครั้งที่	รายการ	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	อุปกรณ์
1	การประชุมนิเทศครั้งที่ 1	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน	1. ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำตนเองและพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคย	1. แผนการจัดกิจกรรม “กอดรักสัมผัสใจ”
2	การประชุมนิเทศครั้งที่ 2	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการปรับพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง	1. ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำตนเองและพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคย	1. แผนการจัดกิจกรรม “สื่อรักสัมผัสตัว”
3	การดำเนินการฝึกและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ของเทคนิคการควบคุมตนเอง 2. เพื่อศึกษาผลการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กโดยเทคนิคการควบคุมตนเอง 3. เพื่อทำการสำรวจตัวเสริมแรงของนักเรียนเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการทดลอง	ผู้วิจัยดำเนินการทุกครั้งที่ตามขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการทดลองโดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง 2. ให้นักเรียนตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง 3. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบถึงรายละเอียดของแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว	1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง 2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

ครั้งที่	รายการ	วัตถุประสงค์	วิธีการ ดำเนินการ	อุปกรณ์
		4. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เป้าหมายในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเองได้ 5. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการของเทคนิคการควบคุมตนเอง 6. เพื่อให้นักเรียนฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เป้าหมายด้วยตนเอง 7. เพื่อสรุปผลการฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายโดยนำผลที่ได้ไปเขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าว	4. ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเอง 5. ผู้วิจัยและนักเรียนทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เป้าหมาย 6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลโดยนำไปเขียนกราฟ	

รายละเอียดเทคนิคการควบคุมตนเอง ครั้งที่ 1

หัวข้อ การปฐมนิเทศ ครั้งที่ 1

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการปรับพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง

อุปกรณ์

แผนการจัดกิจกรรม “ กอดรักสัมผัสใจ ”

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำตนเอง เช่น แนะนำชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น เอกลักษ์ณ์ จุดเด่นที่ผู้อื่นจำได้ และพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคย
2. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามแผนกิจกรรม “ กอดรักสัมผัสใจ ”

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง “ กอดรักสัมผัสใจ ”

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน

อุปกรณ์

ลูกบอล , ตะกร้าใส่บอล

วิธีการดำเนินการ

1. ครูสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน
2. ครูเรียกชื่อนักเรียนหรือสัมผัสเบาๆที่ตัวนักเรียน
3. ครูบอกนักเรียนว่าเราจะมาเล่นเกมกัน
4. ครูสาธิตโดยโยนลูกบอลลงตะกร้า
5. ครูส่งลูกบอลให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนรับ
6. เปลี่ยนเป็นเพื่อน ส่งลูกบอลให้นักเรียนสลับเปลี่ยนกันโยนรับลูกบอล
7. หากนักเรียนโยนรับลูกบอลได้ ครูเข้าไปโอบกอดและชมเชยนักเรียน

การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

รายละเอียดเทคนิคการควบคุมตนเอง ครั้งที่ 2

หัวข้อ การปฐมนิเทศ ครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน

อุปกรณ์

แผนการจัดกิจกรรม “ สีสรรรักสัมผัสตัว ”

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำตนเอง เช่น แนะนำชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น เอกลักษณะ จุดเด่น
ที่ผู้อื่นจำได้ และพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคย
2. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามแผนกิจกรรม “ สีสรรรักสัมผัสตัว ”

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง “สื่อรักสัมผัสตัว”

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน

อุปกรณ์

1. สิ่งของที่นักเรียนชอบ ของเล่นที่นักเรียนชอบ
2. หนังสือที่นักเรียนสนใจหรือชอบ

วิธีการดำเนินการ

1. ครูสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน
2. ครูเรียกชื่อนักเรียนหรือสัมผัสเบาๆ ที่ตัวนักเรียน
3. ครูหยิบสิ่งของที่นักเรียนชอบ แล้วส่งให้นักเรียนโดยครูโอบกอดทุกครั้งและส่งสิ่งของให้
4. เปลี่ยนเป็นเพื่อน ส่งสิ่งของให้นักเรียนโดยบุคคลนั้นโอบกอดทุกครั้งและส่งสิ่งของให้
5. เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคย

การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียนยอมให้เพื่อนโอบกอดได้

รายละเอียดเทคนิคการควบคุมตนเอง

หัวข้อ การดำเนินการฝึกและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ของเทคนิคการควบคุมตนเอง
2. เพื่อศึกษาผลการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กโดยเทคนิคการ ควบคุมตนเอง
3. เพื่อทำการสำรวจตัวเสริมแรงของนักเรียนเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการทดลอง
4. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เป้าหมายด้วยตนเองได้
5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการเทคนิคการควบคุมตนเอง
6. เพื่อให้นักเรียนฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง
7. เพื่อสรุปผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมโดยนำผลที่ได้ไปเขียนกราฟ

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการทดลองโดยเทคนิค การควบคุมตนเอง
2. ให้นักเรียนตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง
3. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก พร้อมอธิบายให้นักเรียนทราบถึงรายละเอียดและวิธีการบันทึกพฤติกรรมลงในแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก
4. ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเองแก่นักเรียน

การประเมิน

1. นักเรียนสามารถบอกวัตถุประสงค์และประโยชน์ของเทคนิคการ ควบคุมตนเองได้
2. นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการดำเนินการของเทคนิคการควบคุมตนเองได้อย่างถูกต้อง

ภาคผนวก ง

เทคนิคการควบคุมตนเอง

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจารุวรรณ ภัทราจินกุล
วันเดือนปีเกิด	3 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3/1 ถนนนางงาม ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครูการศึกษาพิเศษ พนักงานราชการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนนรรนารีเฉลิม จ.สงขลา
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนนรรนารีเฉลิม จ.สงขลา
พ.ศ. 2544	ครุศาสตร์ เอกประวัติศาสตร์ จาก สถาบันราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ